|| श्री गजानन प्रसन्न ||

|| श्री केशवराज प्रसन्न ||

Book Packet
Containing periodical
R.N.I. No. : MAHMAR/2000/4869

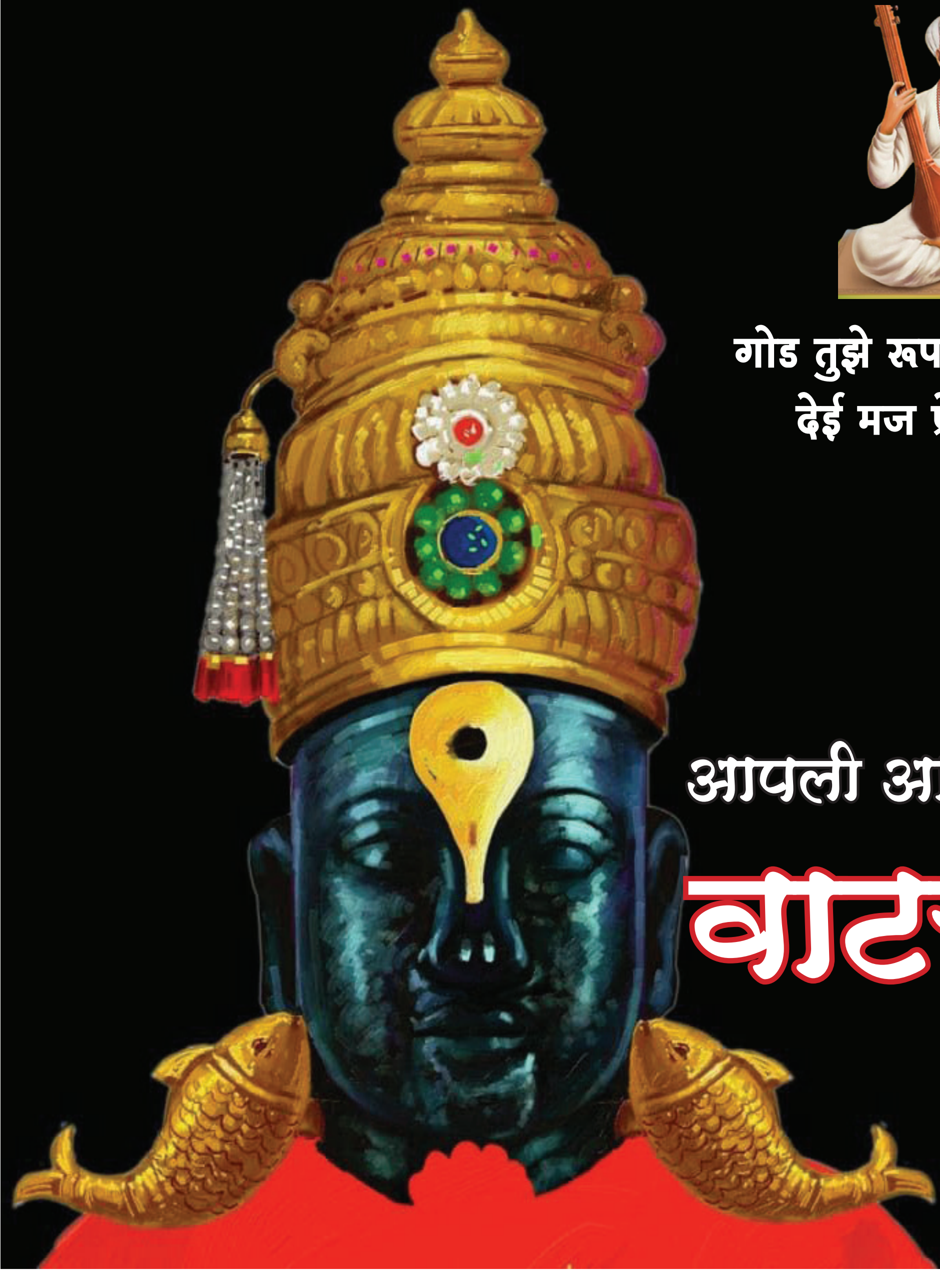

गोड तुझे रूप, गोड तुझे नाम
देई मज प्रेम सर्वकाळ

आपली आहे प्रगतीची

वाटचाल

❁ वर्ष २२ वे, अंक २
❁ दि. १५ जून २०२२
❁ किंमत रु. २०/-

देवधर मंडळ कार्यकारिणी

दि. १ /४/२०१९ ते दि. ३१/३/२०२४

✻ **अध्यक्ष**

सी.ए. सुरेश विश्वनाथ देवधर (कु. वृ. पान २१/१६२)
१०२, आय विंग, प्रणय नगर, राममंदिर रोड (विस्तारित), बाभई, बोरिवली (प.), मुंबई ४०००९१
दूरध्वनी : ०२२-२८९८१८५६
मोबाईल : ९२२३३६६६४०, ९२२३५०६९८८

✻ **उपाध्यक्ष**

ॲड. पुरुषोत्तम गोपाळ देवधर (कु. वृ. पान ३६०/१६९)
ब्लॉक नं. २, भागिरथी टॉवर्स, सर्व्हे नं. ६, हि. नं. ११, कोकण एक्सप्रेस हॉटेल लेन, कोथरूड, पुणे ४११०३८. ❖ मोबाईल : ९८६०३०६३४४

✻ **कार्यवाह**

सरिता मुकुंद देवधर (कु. वृ. पान नं. ३५९/१२९)
११, रामकृष्ण भुवन, गोरेगांवकर बिल्डिंग नं. ६, गिरगांव, मुंबई ४००००४.
दूरध्वनी : ०२२-२३८९३९३०
मोबाईल : ९८२०६५९४४७

✻ **सहकार्यवाह**

सौ. पूर्वा प्रमोद देवधर (स्वीकृत)
(कु. वृ. पान ८८२/१३२२)
११/१२ सी, दुसरा मजला, झावबा वाडी, ठाकूरद्वार, मुंबई ४००००२. मोबाईल : ९८६९९३९०७२

✻ **कोषाध्यक्ष**

सी.ए. अकल्पिता चिंतामणी देवधर
(कु. वृ. पान८९८/१७७८)
देवधर हाऊस, दत्त आळी, गावदेवी चौक, कल्याण (प.) ४२१३०१. मोबाईल : ९८२०३५६४१३

✻ **वाटचाल (मुद्रक, प्रकाशक)**

आशिष राम देवधर (कु. वृ. पान ३१/२०३६)
सी/२५, सुरांकित, सिद्धेश्वर आळी, पारनाका, कल्याण (प.) ४२१३०१. मोबाईल : ७०४५३५३६०२

✻ **सभासद**

नारायण (दिलिप) गोविंद देवधर (कु.वृ. पान ४१८/१२३)
बी/१०३, आर.एन. ए. हाईट्स, जोगेश्वरी-विक्रोळी लिंक रोड, अंधेरी (पू.), मुंबई ४०००९३.
दूरध्वनी : ०२२-२८२५२१४५
मोबाईल : ९८१९९७२५११

✻ **सभासद**

✻ **श्री. वासुदेव नारायण देवधर** (कु.वृ.पान ४९७/१४५)
(स्वीकृत)
सी/३, १०२, सॅटेलाईट क्लासिक, रेल्वे स्टेशनजवळ, गुंफा रोड, जोगेश्वरी (पू.), मुंबई ४०००६०
दूरध्वनी : ०२२-२८२६१०२८, मो.: ९८२०१३४०८४

✻ **संजय सुधाकर देवधर** (कु. वृ. पान ४९१/१७७९)
ए/४२, अनुभव कॉम्प्लेक्स, स्नेह पॅराडाईज, एम.आय.टी कॉलज रोड, कोथरूड, पुणे ४११०३८.
मोबाईल : ९८२३०७३३११

✻ **श्री. समीर सुरेश देवधर** (स्वीकृत)
बी/२४, कैलासधाम सोसायटी, गोपाळनगर गल्ली क्र. १, टायटन शोरूम च्या जवळ, डोंबिवली (पू.) ४२१२०१
मोबाईल : ९८३३१४८४८५

✻ **श्री. विष्णू विनायक देवधर** (स्वीकृत)
(कु.वृ.पान ४३९/१५२८)
बी-४, रूम नं. ३, सप्तर्षी सोसायटी, पांडुरंग वाडी, आनंदनगर, मानपाडा रोड, डोंबिवली (पू.) ४२१२०१
दूरध्वनी : ०२५१-२८०१८३०, मो. : ९८३३१५३९८९

✻ **कु. मीरा जगदीश देवधर** (स्वीकृत)
(कु.वृ.पान ५३४/२४०६)
स्वप्नशिल्प, फ्लॅट नं. १, पहिला मजला, नयनतारा नर्सिंग होम शेजारी, गुलमोहर कॉलनी, सांगली ४१६४१६. मोबाईल : ७०८३८४१४५५

✻ **श्रीमती शुभांगी सुनिल देवधर** (कु. वृ. पान ३१०)
(स्वीकृत)
वैनतेय, प्लॉट नं. ३८, प्रेस्टिज पार्क, घाडगे नगर, नाशिक रोड, नाशिक ४२२१०१
दूरध्वनी : ०२५३-२४६४७८०
मोबाईल : ९८९०२४०५२२

✻ **मानद लेखा परीक्षक**

सी.ए. किरण अनंत देवधर (कु.वृ. पान १६२/१३७४)
१८ ई स्केअर, स्टेट बँकेच्या वर, शहाजी राजे मार्ग, विलेपार्ले (पूर्व) मुंबई ४०००५७
मोबाईल : ९८२०३३५०९३

अध्यक्षांचे मनोगत

नमस्कार!

'वाटचाल'चा हा अंक आपल्या हातात पडेपर्यंत पावसाळा सुरू झाला असेल. मे महिन्यातील उन्हाळ्याचा त्रास संपून वातावरणात सुखद गारवा निर्माण झाला असेल. एखाद्या दिवशी पावसात मनसोक्त भिजून लहान मुलांसारखा (सर्दी-खोकल्याची काळजी न करता) त्याचा आनंद घ्यायला हरकत नाही.

या वर्षीचं स्नेहसंमेलन १४ व १५ मे रोजी 'स्वामीकृपा हॉल', कर्वे रोड, पुणे येथे संपन्न झाले. हे संमेलन सशुल्क होते; तरीही उपस्थिती दि. १४ मे रोजी १४२ व १५ मे रोजी १८१ एवढी होती. विशेष नमूद करण्यासारखी बाब म्हणजे उपस्थितांमध्ये तरुण सभासदांची संख्या चांगली होती. दिवसेंदिवस तरुणांची वाढणारी संख्या उत्साहवर्धक आहे आणि मंडळाचे पुढील कार्यक्रम संमेलने अधिकाधिक चांगले होतील असा विश्वास आहे.

संमेलनाचा तपशीलवार वृत्तांत कार्यवाहांनी या अंकात दिला आहे.

देवधर मंडळाची ४६ वी वार्षिक सर्वसाधारण सभा ३१ जुलै २०२२ रोजी 'सहकार मंदिर', नमस्कार मंडळासमोर, लाल चौकी जवळ, आग्रा रोड, कल्याण (प.) येथे आयोजित करण्यात आली आहे. सभेची सूचना, विषयसूची, तसेच सन २०२१-२२ चा लेखापरीक्षित जमाखर्चही या अंकात दिला आहे.

आत्तापर्यंत मंडळाचे वार्षिक स्नेहसंमेलन आणि तीळगूळ समारंभ हे दोन कार्यक्रम प्रामुख्याने होत असत. आता सभासदांचा वाढता उत्साह आणि तरुणांचा सहभाग लक्ष्यात घेऊन अजूनही काही कार्यक्रम घेता येतील का त्याचा विचार करू या. हे कार्यक्रम ऑनलाईनही घेता येतील. उदा. आनंद मेळावे, गायन, चित्रकला, पाठांतर स्पर्धा वगैरे. तसेच हे कार्यक्रम निरनिराळ्या शहरातील सभासदांनी पुढाकार घेऊन तिथे-तिथे मेळावे, स्पर्धा घेता येतील. त्यासाठी स्थानिक सभासदांनी पुढाकार घेऊन त्याचे आयोजन करायला हवे.

असे कार्यक्रम प्रत्यक्ष घेतल्याने भेटीगाठी होतात, परिचय वाढतो. हा आनंद वेगळाच असतो याचा अनुभव आपण स्नेहसंमेलनात घेत असतोच. काही वेळा त्यानिमित्त एकत्र प्रवास होतो, सहल होते.

चला, या वर्षीच्या ४६ व्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेला जास्तीत जास्त संख्येने उपस्थित राहू या.

तूर्तास कोरोनाचे संकट टळले आहे असे म्हणण्यास हरकत नाही. तरी सुद्धा योग्य ती काळजी अवश्य घ्या.

१५ ऑगस्ट रोजी स्वातंत्र्याचा अमृतमहोत्सव धूमधडाक्यात साजरा करू या. येणारा काळ आपणा सर्वांसाठी आणि देशातील आपल्या बांधवांसाठी उज्ज्वल होण्यासाठी सर्वतोपरी प्रयत्न करू या.

हा पावसाळा काही विघ्नसंकट न येता आनंदी आणि आरोग्यसंपन्न आणि उत्साहाचा जावो ही केशवराज चरणी प्रार्थना!

॥ श्री केशवराज प्रसन्न ॥

देवधर मंडळ

❊ वार्षिक सर्वसाधारण सभा सूचना ❊

समस्त देवधर मंडळाच्या आजीव सभासदांस,

स. न. वि. वि.

देवधर मंडळाची ४६ वी 'वार्षिक सर्वसाधारण सभा' रविवार दि. ३१ जुलै २०२२ रोजी सकाळी ९.३० वाजता सहयोग मंदिर, नमस्कार मंडळासमोर, लाल चौकी जवळ, आग्रा रोड, कल्याण (प.) येथे आयोजित करण्यात आली आहे. देवधर मंडळाच्या सर्व आजीव सभासदांना आग्रहाची विनंती की, या सभेस आपण आवर्जून उपस्थित राहवे.

❊ सभेपुढील कामे ❊

१) माननीय अध्यक्षांच्या हस्ते, दीप-प्रज्वलन, केशवराजाची आरती व स्वागतगीत.

२) दिवंगत कुलबंधू-भगिनींना श्रद्धांजली.

३) गतवर्षीच्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेचे इतिवृत्त वाचून मंजूर करणे.

४) सन २०२१-२२ मधील घडामोडींचा कार्यवाहांचा अहवाल सादर करणे.

५) सन २०२१-२२ चे लेखापरीक्षित आयव्यय पत्रक व ताळेबंद मंजूर करणे.

६) सन २०२२-२३ साठी लेखापरीक्षकांची नेमणूक करणे.

७) सन २०२२-२३ चे अंदाजपत्रक मंजूर करणे.

८) अध्यक्षांच्या परवानगीने इतर विषय

९) आभारप्रदर्शन

सरिता देवधर
कार्यवाह

दि. १५/६/२०२२

❊ विशेष सूचना ❊

१) या सभेचे आयोजन हे त्यावेळच्या सरकारी नियम व अटींवर अवलंबून असेल. वरील सभेच्या आयोजनात काही बदल असल्यास तो मंडळाच्या वेबसाईटवर दाखविण्यात येईल.

२) वरील सभा गणसंख्येअभावी सुरू होऊ न शकल्यास अर्धा तास थांबून, त्याच ठिकाणी सभेचे कामकाज चालविले जाईल. मात्र अशा सभेस गणसंख्येचे बंधन राहणार नाही.

३) कोणा सभासदास हिशेब वा अन्य बाबतीत काही विचारणा अथवा सूचना करावयाच्या असतील तर त्या लिखित स्वरूपात दि. २० जुलै पर्यंत कोषाध्यक्षांकडे कराव्यात.

४) आपली उपस्थिती अगत्याची आहे. त्याची पूर्वसूचना मिळाल्यास नाष्टा व भोजनाची व्यवस्था करणे शक्य होईल.

॥ श्री केशवराज प्रसन्न ॥

कार्यवाहांचा वार्षिक अहवाल
(सन २०२१-२२)

देवधर मंडळाचा वार्षिक अहवाल सादर करताना आजही माझ्या मनात गेल्या वर्षीप्रमाणे संमिश्र भावना आहेत. अजूनही करोनाच्या विळख्यातून आणि शासकीय निर्बंधातून पूर्ण मुक्तता मिळालेली नाही. पण बरेचसे निर्बंध शिथिल झाले आहेत ही त्यातल्या त्यात समाधानाची गोष्ट आहे. त्यामुळेच आपण या वर्षात आपल्या कार्यकारिणीच्या दोन सभा प्रत्यक्ष भेटून घेतल्या तर चार सभा 'झूम'च्या माध्यमातून घेतल्या.

आपली पंचेचाळीसावी वार्षिक सर्वसाधारण सभा रविवार दि. १४ नोव्हेंबर २०२१ रोजी कल्याण येथे पार पडली. करोनाच्या परिस्थितीमुळे या वर्षीही सभासदांच्या उपस्थितीवर परिणाम झाला. चाळीस सभासद सभेस उपस्थित होते. खास नमूद करण्याची गोष्ट म्हणजे आपल्या कोषाध्यक्ष अकल्पिता देवधर यांचे बंधू आशुतोष देवधर यांनी फेसबुक लाईव्ह वर या सभेचे थेट प्रक्षेपण करण्यास मदत केली. त्यामुळे पुणे, नाशिक, बोरिवली, ठाणे इतकेच नव्हे तर हाँगकाँग आणि बँगलोर येथील सभासदांनाही सभेचा लाभ घेता आला. तर काहींनी ऑनलाईन उपस्थिती नोंदविली. या वेळी अध्यक्षांनी पुढे होणाऱ्या स्नेहसंमेलनाबाबत सविस्तर माहिती दिली आणि हे संमेलन आपण सशुल्क घेणार आहोत असेही सांगितले.

गेल्या वर्षी म्हणजेच १ एप्रिल २०२१ ते ३१ मार्च २०२२ या कालावधीत ३४ कुलबंधूभगिनींचे दु:खद निधन झाले. त्यांची नावे वाटचालमध्ये लिहून आली आहेतच. त्या सर्वांना सद्गती लाभो ही केशवराज चरणी पुन्हा एकदा प्रार्थना.

शैक्षणिक मदत म्हणून या वर्षात दहा विद्यार्थ्यांना एकूण एक लाख दहा हजार रुपयांचे वाटप करण्यात आले. पूर्वी मंडळाकडून शैक्षणिक सहाय्य घेऊन आता उत्तम प्रकारे अर्थार्जन करणारे आपले काही कुलबंधू नंतर त्यांना जमेल त्याप्रमाणे शैक्षणिक निधीकरिता देणगी देत असतात. त्या सर्वांचे आभार आणि सर्व होतकरू विद्यार्थ्यांना मंडळाकडून शुभेच्छा!

मंडळाकडून आपण वैद्यकीय मदत देत असतो. या वर्षी आपण रु. ६५,०००/- वैद्यकीय मदत दिली आहे तर आरोग्यनिधीसाठी रु. ६१,०००/- देणगी स्वरूपात मिळाले आहेत.

आपत्ती निवारण निधीसाठी गेल्या वर्षी रु. एक लाख पंच्याण्णव हजार एक एवढी देणगी आल्या आहेत. यातून गेल्या वर्षी पूरग्रस्तांसाठी एकूण नऊ कुटुंबांना आपण या वर्षी एकूण रु. एक लाख ऐशी हजार एवढी मदत केली आहे.

सर्वांना नम्र आवाहन आहे की वैद्यकीय मदत निधी आणि आपत्ती निवारण निधी या दोन्ही साठी आपण भरघोस देगणी द्यावी आणि मंडळाची आर्थिक बाजू अधिक बळकट करावी.

पान क्र. १३ वर

देवधर मंडळ
वार्षिक सर्वसाधारण सभा -इतिवृत्त

देवधर मंडळाची ४५ वी वार्षिक सभा रविवार दि. १४ नोव्हेंबर २०२१ रोजी सकाळी ९.३० वाजता त्रिविक्रम मंदिर सभागृह, पारनाका, कल्याण (प.) येथे आयोजित करण्यात आली होती. अद्यापही कोरोनाची परिस्थिती पूर्णपणे न सुधारल्यामुळे सभासदांच्या उपस्थितीवर परिणाम झाला. या सभेला चाळीस सदस्य उपस्थित होते. आशुतोष देवधर (कल्याण) यांनी फेसबुकवर थेट प्रक्षेपण केल्यामुळे विविध ठिकाणच्या लोकांनी सभेचा लाभ घेतला. तर काही फेसबुकवरून सभेत सहभागी झाले. विशेष कौतुक म्हणजे मंडळाचे अध्यक्ष श्री. सुरेश देवधर यांचे हाँगकाँग येथे वास्तव्यास असलेले चिरंजीव श्री. पराग देवधर यांनीही सभेत ऑनलाईन उपस्थिती नोंदविली.

चहापान व नाष्टा झाल्यावर सभेस रीतसर सुरुवात झाली. कार्यवाह सरिता देवधर यांनी उपस्थितांचे मन:पूर्वक स्वागत केले. ''ही कोरोना परिस्थिती लवकर सुधारून जीवन सुरक्षित व सुरळीत होऊ दे'' अशी श्री केशवराजाच्या चरणी प्रार्थना केली. मा. अध्यक्ष व उपाध्यक्षांच्या हस्ते दीपप्रज्ज्वलन व केशवराज पूजन झाले. त्यानंतर सर्व सदस्यांनी केशवराज आरती म्हटली. सौ. स्वाती देवधर यांनी आशीर्वचन मंत्र म्हटले.

त्यानंतर अध्यक्षांच्या अनुमतीने सभेच्या कामकाजास रीतसर सुरुवात झाली.

श्रद्धांजली :

देवधर दीक्षित ढमढेरे कुळातील दिवंगत ज्ञात, अज्ञात कुलबंधु-भगिनी, माहेरवाशिणी यांना सर्व सभासदांनी दोन मिनिटे उभे राहून श्रद्धांजली वाहिली. वाटचाल या आपल्या त्रैमासिकात त्यांनी नावे आली आहेतच.

सर्वसाधारण सभेचा अहवाल मंजुरी :

कार्यवाहांनी चव्वेचाळीसाव्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेचा (२२/११/२०२०) अहवाल वाचून दाखविला. सभासदांनी तो सर्वानुमते मंजूर केला.

कार्यवाहांचा वार्षिक अहवाल :

सन २०२०-२१ मधील घडामोडींचा कार्यवाहांचा अहवाल १५ सप्टेंबर २०२१ च्या वाटचालमध्ये छापून आला आहे. तो सर्वांनी वाचला असेलच असे समजून सर्व सभासदांना त्याबाबत मंजुरी विचारण्यात आली. सभासदांनी तो सर्वानुमते मंजूर केला.

सन २०२०-२१ चे लेखापरीक्षित आय-व्यय पत्रक व ताळेबंद :

सन २०२०-२१ चे लेखापरीक्षित आय-व्यय पत्रक व ताळेबंद १५ सप्टेंबर २०२१ च्या वाटचालमध्ये प्रसिद्ध करण्यात आले होते व त्यावरील हरकती मागविण्यात आल्या होत्या. मात्र कोणत्याही हरकती आलेल्या नाहीत तरी सभागृहात उपस्थित असलेल्या कोणाही सदस्याला कोणताही शंका किंवा हरकत

नसल्याने व कुठलाही प्रश्न उपस्थित न झाल्याने आयव्यय पत्रक आणि ताळेबंद सर्वानुमते मंजूर झाले आहे असे अध्यक्षांनी सांगितले.

सन २०२१–२२ साठी लेखापरीक्षकांची नेमणूक :

सन २०२१-२२ या वर्षासाठी लेखापरीक्षणासाठी आपली नेहमीच मदत करणारे लेखापरीक्षक सी.ए. श्री. किरण देवधर (विलेपार्ले) यांनी या वर्षीही आपली तयारी दर्शविली आहे. त्यांच्या नेमणुकीबाबत अध्यक्षांनी उपस्थितांना विचारणा केली. सर्व उपस्थितांनी त्यांच्या नावाला संमती दिली. त्यामुळे या वर्षीही सी.ए. श्री. किरण देवधर मंडळाच्या लेखापरीक्षणाचे काम पाहणार आहेत. गेली अनेक वर्षे श्री. किरण देवधर मंडळाच्या लेखापरीक्षणाचे काम विनामोबदला करीत आहेत. सर्वांनी त्यांना मनापासून धन्यवाद दिले.

सन २०२१–२२ चे अंदाजपत्रक :

सन २०२१-२२ चे अंदाजपत्रक कोषाध्यक्ष अकल्पिता देवधर यांनी वाचून दाखविले. सर्व सभासदांनी ते मंजूर केले.

अध्यक्षांचे मनोगत :

माननीय अध्यक्ष श्री. सुरेश देवधर यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले. या वर्षीच्या म्हणजे २९ आणि ३० जानेवारी २०२२ रोजी होणाऱ्या वार्षिक स्नेहसंमेलनाबाबत त्यांनी माहिती दिली. स्वामीकृपा हॉल, कोथरूड, पुणे हे स्थळ असल्याचे त्यांनी सांगितले. आपण या वर्षी प्रथमचे हे संमेलन सशुल्क करणार आहोत असेही त्यांनी सांगितले. दोन दिवसांचे माणशी रुपये पाचशे असे शुल्क ठरले आहे. शनिवारी सांस्कृतिक कार्यक्रम होतील. मुख्य कार्यक्रम रविवार दि. ३० जानेवारी २०२२ रोजी होईल.

संमेलनात दिले जाणारे पुरस्कार :

मंडळाचा जीवन गौरव पुरस्कार श्री. नरेश दीक्षित (डोंबिवली), कमलाबाई केशव देवधर स्मृति पुरस्कार श्री. संदीप देवधर (पुणे), वि. शं. देवधर स्मृति गौरव पुरस्कार सौ. अदिती देवधर (पुणे) नलिनी देवधर गौरव पुरस्कार सौ. अनुराधा दीक्षित (वाडा, सिंधूदुर्ग).

दरवर्षीप्रमाणे आपण स्मरणिका तयार करणार आहोत. या वर्षी आपल्या स्मरणिकेचा विषय आहे, युवा प्रेरणा. स्मरणिकेचे संपादक म्हणून पु. गो. देवधर (पुणे) हे काम पाहणार आहेत. त्यांना संजय सुधाकर देवधर (पुणे) हे साहाय्य करणार आहेत.

त्यानंतर श्री. पु. गो. देवधर यांनी आभारप्रदर्शन केले आणि पसायदान होऊन सभा संपन्न झाल्याचे जाहीर करण्यात आले.

सभा समाप्त झाल्यावर भोजनापर्यंतच्या मोकळ्या काळात स्वाती सुधीर देवधर (ठाणे) यांनी अभंग सादर केला. सौ. सुगंधा देवधर (बोरिवली) यांच्या काव्यसंग्रहातील कवितांचे वाचन सौ. सुगंधा देवधर व श्री. अविनाश देवधर (डोंबिवली) यांनी केले. ज्येष्ठ सदस्य श्री. दिनकर देवधर यांनी आपले आध्यात्मिक विचार मांडले.

''आपल्या वाढदिवसानिमित्त मंडळाला देणगी द्या'' असे सभासदांना आवाहन करणाऱ्या अध्यक्ष श्री. सुरेश देवधर यांनी स्वत:च्या वाढदिवसानिमित्त मंडळास भरघोस देणगी दिली. तसेच इतरही अनेक सभासदांनी तसेच हितचिंतकांनी मंडळास देणग्या दिल्या. **

देवधर मंडळ

* ३१ मार्च २०२२ अखेर ताळेबंद *

गतवर्षी	निधी		परि क्र.	रक्कम रुपये	गतवर्षी	मिळकत	परि क्र.	रक्कम रुपये
४,०८,७९१	कायम निधी				११३	रोख		५,०८६
	शिल्लक	४,०८,७९१						
	+ आजीव	२२,०००	१	४,३०,७९१	२,६१,२३०	बँक शिल्लक	१० डी	२,२६,७५५
१२,५१,६४०	शिक्षण निधी							
	शिल्लक	१२,५१,६४०			३३,४९,४०९	बँक ठेवी	१० अे	३४,८९,४०९
	+ देणगी	३६,०००	२	१२,८७,६४०				
३,२८,३५२	वाटचाल निधी							
	शिल्लक	३,२८,३५२						
	+ देणगी	४५,२५०	३	३,७३,६०२				
१,११,०३२	श्री केशवराज देवस्थान			१,११,०३२				
३०,८०४	कुलवृत्तांत/सीडी/वेबप्रकल्प			३०,८०४				
१,०४,०००	क्रीडा शिष्यवृत्ती निधी			१,०४,०००				
२,१४,५०५	वास्तुप्रकल्प निधी			२,१४,५०५				
१,००,०००	वि. शं. देवधर गौरव पुरस्कार निधी			१,००,०००				
१,००,०००	कै. कमलाबाई देवधर स्मृति पुरस्कार निधी			१,००,०००				
१,००,०००	यशस्विनी स्मृति पुरस्कार निधी			१,००,०००				
१,००,०००	शैक्षणिक स्कॉलरशिप निधी (नलिनी देवधर गौरव पुरस्कार)			१,००,०००				
५,१५,११९	आरोग्य निधी							
	शिल्लक	५,१५,११९						
	+ देणगी	६१,०००	४					
		५,७६,११९						
	– मदत	५०,०००	५	५,२६,११९				
६४,६००	आपत्ती निवारण निधी							
	शिल्लक	६४,६००						
	+ देणगी	१,९५,००१	६					
		२,५९,६०१						
	– मदत	१,८०,०००	७	७९,६०१				

देवधर मंडळ

✻ ३१ मार्च २०२२ अखेर ताळेबंद ✻

गतवर्षी	निधी		परि क्र.	रक्कम रुपये	गतवर्षी	मिळकत	परि क्र.	रक्कम रुपये
००	संमेलन निधी							
	संमेलन शुल्क	५३,०००	८					
	संमेलन देणगी	११,०५०	९	६४,०५०				
१,८१,९०९	सर्वसाधारण निधी							
	शिल्लक	१,८१,९०९						
	– वित्तीय तूट	८२,८०३		९९,१०६				
३६,१०,७५२	एकूण			३७,२१,२५०	३६,१०,७५२	एकूण		३७,२१,२५०

सर्व हिशोब कॅशबेसिसवर आहेत.

सुरेश वि. देवधर	सरिता देवधर	अकल्पिता देवधर	किरण देवधर
अध्यक्ष	कार्यवाह	कोषाधिकारी	लेखापरीक्षक

देवधर मंडळ

✻ ३१ मार्च २०२२ अखेरचे वार्षिक आय-व्यय पत्रक ✻

गतवर्षी	खर्च	परि क्र.	रक्कम रुपये	गतवर्षी	उत्पन्न	परि क्र.	रक्कम रुपये
००	बँक चार्जेस		३५.००		व्याज		
००	छपाई / स्टेशनरी		१,९००	१,५२,३७४	बँक ठेवी	१० बी	१,२५,४५०
००	कमिटी मिटिंग खर्च		२,०००	७,६५६	सेव्हिंग बँक	१० सी	६,२८५
२००	पोस्टेज कुरिअर		३७७	५२,५००	सभा/संमेलन आणि स्मरणिका देणगी		००
२७,९००	वार्षिक सभा खर्च		३२,०००				
१,४००	प्रवास खर्च		००	१६,९२५	वाटचाल छपाई देणगी	११	१,०००
९७,०००	शैक्षणिक मदत	१४	१,१०,०००				
५५,८००	वाटचाल खर्च		७८,२२७	९,९००	संवर्धन देणगी	१२	१५,०००
१९,५१७	वेबसाईट खर्च		९,०००	२,२००	वाढदिवस देणगी	१३	१८,००१
२०,०००	वैद्यकीय मदत	१५	१५,०००	००	वित्तीय तूट		८२,८०३
१९,७३८	अधिशेष (surplus)		००				
२,४१,५५५	एकूण		२,४८,५३९	२,४१,५५५	एकूण		२,४८,५३९

विशेष टीप : दि. ३१ मार्च २०२२ पर्यंत मंडळाच्या सभासदांकडून कोषाधिकाऱ्यांकडे परत आलेल्या पावतीपुस्तकांवरून सर्व हिशोब तयार करण्यात आले आहेत.

वरील हिशोब कॅशबेसिस वर आहेत.

सुरेश वि. देवधर	सरिता देवधर	अकल्पिता देवधर	किरण देवधर
अध्यक्ष	कार्यवाह	कोषाधिकारी	लेखापरीक्षक

परिशिष्ठ – १

आजीव सभासद

२७४२	मंजिरी सुशांत वाबळे, पुणे	१०००/-
२७४३	शिल्पा केयूर देवधर, डोंबिवली	१०००/-
२७४४	अपर्णा मनोहर देवधर, ठाकूर्ली	१०००/-
२७४५	समीर मनोहर देवधर,	१०००/-
२७४६	डॉ. सानिका समीर देवधर,	१०००/-
२७४७	तन्मय प्रशांत देवधर, नाशिक	१०००/-
२७४८	चेतन शरद देवधर, बदलापूर	१०००/-
२७४९	निलीमा निशीकांत देवधर,उक्षी	१०००/-
२७५०	विलास श्रीधर देवधर, तासगाव	१०००/-
२७५१	विशाखा विलास देवधर, तासगाव	१०००/-
२७५२	अपर्णा दीप देवधर, नाशिक	१०००/-
२७५३	श्रीधर देवधर, भोपाळ	१०००/-
२७५४	मनाली मानस टकले, ठाणे	१०००/-
२७५५	सुजय सुरेश देवधर, ठाणे	१०००/-
२७५६	वेदांगी विष्णू देवधर, डोंबिवली	१०००/-
२७५७	उन्मेश गजानन देवधर	१०००/-
२७५८	चित्रलेखा उन्मेश देवधर	१०००/-
२७५९	अनुराधा महेश गोखल, पुणे	१०००/-
२७६०	रश्मी उदय लेले, पुणे	१०००/-
२७६१	पराग शिरिष देवधर, नालासोपारा	१०००/-
२७६२	जान्हवी पराग देवधर, नालासोपारा	१०००/-
२७६३	माधवी देवधर जोगळेकर, पुणे	१०००/-

एकूण नवीन २२ सभासद

एकूण रुपये	रु. २२,०००/-

परिशिष्ठ – २

शिक्षण निधी

स्वप्नील घन:शाम देवधर, अंधेरी	२५,०००
सुप्रिया विकास देवधर, माटूंगा	५,०००
अभय कृष्णाजी देवधर, पुणे	५,०००
हितचिंतक	१,०००
एकूण	३६,०००

परिशिष्ठ – ३

वाटचाल निधी

श्रीकांत देवधर	५,०००
मनीष मुकुंद दीक्षित, अंधेरी	५,०००
सिद्धार्थ देवधर, पुणे	५,०००
सौ. शुभांगी छत्रे	५,०००
प्रभाकर रघुनाथ देवधर, विलेपार्ले	५,०००
सुधा बाग	५,०००
बकुळ बळवंत जोशी	२,५००
सुनिती गजानन शिधोरे, पाली	२,०००
सुधीर विठ्ठल देवधर, बोरिवली	१,०००
वा. ना. देवधर, जोगेश्वरी	२५०
केदार अशोक देवधर, डोंबिवली	१,०००
सुप्रिया विकास देवधर, माटूंगा	१,०००
स्नेहल दीक्षित बजाज, अंधेरी	१,०००
निलीमा देशमुख (दत्तात्रय गोपाळ देवधर स्मृत्यर्थ)	१,०००
शरद नारायण देवधर, बदलापूर	५००
श्री. देवस्थळी	५,०००
एकूण	४५,२५०

परिशिष्ठ ४

आरोग्य निधी – देणगी

माधवी दत्तात्रय देवधर, मालाड	१०,०००
शुभांगी सुनील देवधर, नाशिक (कै. डॉ. सुनील गो. देवधर यांच्या स्मृत्यर्थ)	२१,०००
जयश्री अभय देवधर, पुणे	५,०००
उषा प्रभाकर देवधर, विलेपार्ले	५,०००
सुनील रवींद्र देवधर, वाई (वैद्यकीय मदत परतावा)	२०,०००
एकूण	६१,०००

परिशिष्ठ ५

आरोग्य निधी – मदत

सुप्रिया कराडकर, डोंबिवली,	५०,०००
एकूण	५०,०००

परिशिष्ठ ६

आपत्ती निवारण निधी

सुरेश विश्वनाथ देवधर, बोरिवली	१,००,०००
आशुतोष चिंतामणी देवधर, कल्याण	१०,०००
बाळकृष्ण देवधर, कराड	५,०००
मनीष मुकुंद देवधर,अंधेरी	५,०००
प्रशांत देवधर, नाशिक	३,००१
दीप्ती सुकृत नातू, पुणे	१,०००
सिद्धार्थ देवधर, पुणे	५,०००
शिल्पा देवधर, डोंबिवली	५,०००
शरद वासुदेव देवधर, इंदूर	१,०००
गिरीश देवधर, नागपूर	१०,०००
पुरुषोत्तम गोपाळ देवधर, पुणे	२०,०००
सरिता मुकुंद देवधर, गिरगाव	१०,०००
वा. ना. देवधर, जोगेश्वरी	१०,०००
पूर्वा प्रमोद देवधर, गिरगाव	५,०००
सुप्रिया विकास देवधर, माटूंगा	५,०००
एकूण	१,९५,००१

परिशिष्ठ ७

आपत्ती निवारण निधी-मदत

स्वाती वसंत देवधर, चिपळूण	२०,०००
गोपाळ यशवंत देवधर, सांगली	२०,०००
विनीत वामन देवधर, चिपळूण	२०,०००
चिन्मय रमाकांत देवधर,कोल्हापूर	२०,०००
सुहास नारायण देवधर, चिपळूण	२०,०००
रामचंद्र अच्युत देवधर, मिरज	२०,०००
पद्मश्री केदार देशपांडे, ईचलकरंजी	२०,०००
अनघा अनिरुद्ध मनोहर, कोळथरे	२०,०००
वरदा प्रमोद देवधर, चिपळूण	२०,०००
एकूण	१,८०,०००

परिशिष्ठ ८

संमेलन शुल्क

१)	सुरेश विश्वनाथ दे., बोरिवली	५००
२)	सुगंधा सुरेश देवधर, बोरिवली	५००
३)	विशाल देवधर, माटुंगा	५००
४)	विराज देवधर, माटुंगा	५००
५)	वसुधा देवधर, माटुंगा	५००
६)	विनोद देवधर, डोंबिवली	५००
७)	योगिता देवधर, डोंबिवली	५००
८)	पूर्वा देवधर, गिरगांव	५००
९)	गजानन शंकर देवधर, ठाणे	५००
१०)	स्वाती गजानन देवधर, ठाणे	५००
११)	शुभांगी सुनिल देवधर, नाशिक	५००
१२)	यश सुनिल देवधर, नाशिक	५००
१३)	दीप सुनिल देवधर, नाशिक	५००
१४)	अपर्णा दीप देवधर, नाशिक	५००
१५)	किरण देवधर, नाशिक	५००
१६)	स्वाती किरण देवधर, नाशिक	५००
१७)	हर्षल किरण देवधर, नाशिक	५००
१८)	गजानन नारायण देवधर, नाशिक	५००
१९)	आशा गजानन देवधर, नाशिक	५००
२०)	नेहा ओंकार दीक्षित,	५००
२१)	अनुराधा दीक्षित, देवगड	५००
२२)	श्रीधर दीक्षित, देवगड	५००
२३)	मीरा देवधर, सांगली	५००
२४)	चारुता दीक्षित-महाबळ	५००
२५)	अकल्पिता चिंतामणी देवधर, कल्याण	५००
२६)	अनुराधा चिंतामणी देवधर, कल्याण	५००
२७)	विष्णू देवधर, डोंबिवली	५००
२८)	वृषाली विष्णू देवधर, डोंबिवली	५००
२९)	वेदश्री विष्णू देवधर, डोंबिवली	५००
३०)	विजया विनायक देवधर, डोंबिवली	५००
३१)	शिल्पा केयूर देवधर, डोंबिवली	५००

३२)	सतीश देवधर, नाशिक	५००
३३)	आशा सतीश देवधर, नाशिक	५००
३४)	काशिनाथ देवधर, पुणे	५००
३५)	जान्हवी देवधर, पुणे	५००
३६)	प्रणव काशिनाथ देवधर	५००
३७)	कल्याणी देवधर-रानडे, अंबरनाथ	५००
३८)	राजेंद्र श्रीकांत देवधर	५००
३९)	नीता राजेंद्र देवधर	५००
४०)	मुक्ता राजेंद्र देवधर	५००
४१)	गिरीष राजेंद्र देवधर,	५००
४२)	गजानन केशव देवधर	५००
४३)	उज्ज्वला गजानन देवधर	५००
४५)	उन्मेश गजानन देवधर	५००
४५)	चित्रलेखा उन्मेश देवधर	५००
४६)	समीर देवधर, डोंबिवली	५००
४७)	मंजिरी समीर देवधर	५००
४८)	शशिकांत देवधर, पुणे	५००
४९)	शिवानी शशिकांत देवधर, पुणे	५००
५०)	मिलिंद देवधर, राजापूर	५००
५१)	सुमित समीर देवधर	५००
५२)	भावगंधा देवधर-कर्वे, पुणे	५००
५३)	केदार अशोक देवधर, डोंबिवली	५००
५४)	दीपक केशव देवधर, गोवा	५००
५५)	ज्योती दीपक देवधर, गोवा	५००
५६)	सर्वेश दीपक देवधर, गोवा	५००
५७)	ईशा उत्कर्ष ढमढेरे, पुणे	५००
५८)	मिलिंद प्रभाकर ढमढेरे, पुणे	५००
५९)	नीता मिलिंद ढमढेरे, पुणे	५००
६०)	ऋचा मिलिंद ढमढेरे, पुणे	५००
६१)	प्रमोद भास्कर देवधर, गोरेगांव	५००
६२)	वसुंधरा प्रमोद देवधर, गोरेगांव	५००
६३)	गौरी गजानन देवधर, दादर	५००
६४)	निलेश विजय कुलकर्णी, दादर	५००
६५)	अजिता गजानन देवधर, घाटकोपर	५००
६६)	ओंकार शिरिकर, घाटकोपर	५००
६७)	मंजिरी निशाल भावे	५००
६८)	अनिल केशव देवधर, पुणे	५००
६९)	शुभा अनिल देवधर, पुणे	५००
७०)	वेदांग विनोद देवधर, डोंबिवली	५००
७१)	प्रकाश नारायण देवधर, सीवुड	५००
७२)	नरेश कृष्णाजी दीक्षित, डोंबिवली	५००
७३)	पुष्पा नरेश दीक्षित, डोंबिवली	५००
७४)	केदार नरेश दीक्षित, डोंबिवली	५००
७५)	केतकी केदार दीक्षित, डोंबिवली	५००
७६)	कौशिक केदार दीक्षित, डोंबिवली	५००
७७)	सीमा मधुकर देवधर, पुणे	५००
७८)	आनंद देवधर, पुणे	५००
७९)	ज्योती आनंद देवधर, पुणे	५००
८०)	अंजली सुधीर कर्वे, पुणे	५००
८१)	आनंद देवधर, पुणे	५००
८२)	अनघा आनंद देवधर, पुणे	५००
८३)	कल्पिता देवधर-जोशी, पुणे	५००
८४)	कैलास जोशी, पुणे	५००
८५)	हेमंत देवधर, पुणे	५००
८६)	नीलम देवधर, पुणे	५००
८७)	जयंत हरी देवधर, पुणे	५००
८८)	सौ. शिल्पा जयंत देवधर, पुणे	५००
८९)	मानसी ओगले, पुणे	५००
९०)	सुरेश देवधर, पुणे	५००
९१)	सुनंदा सुरेश, पुणे	५००
९२)	सुवर्णा देवधर, पुणे	५००
९३)	अक्षय राजाराम देवधर, बडोदा	१०००
९४)	सोनल ओगले	५००
९५)	अभय कृष्णाजी	५००
९६)	जयश्री अभय देवधर	५००
९७)	पुरुषोत्तम गोपाळ देवधर, पुणे	५००
९८)	सरिता मुकुंद देवधर, गिरगांव	५००
९९)	नितीन मधुसूदन देवधर, पुणे	५००

१००) मीनाक्षी नितीन देवधर, पुणे	५००
१०१) डॉ. संजय देवधर, पिंपरी	५००
१०२) डॉ. गीता संजय देवधर, पिंपरी	५००
१०३) पद्मनाभ त्र्यंबक देवधर	५००
१०४) वीणा पद्मनाभ देवधर	५००
१०५) अभिषेक पद्मनाभ देवधर	५००
एकूण	५३,०००

परिशिष्ठ ९

संमेलन / स्मरणिका देणगी

उन्मेश/चित्रलेखा देवधर, (पृष्ठप्रायोजक)	३००
जगदीश देवधर, सांगली, (पृष्ठप्रायोजक)	३००
मंजिरी देवधर, सांगली, (पृष्ठप्रायोजक)	३००
अनुजा सतिश देवधर, ठाणे, (पृष्ठप्रायोजक)	३००
नेहा दीक्षित, (स्टॉल)	५००
विनायक गोविंद देवधर, नाशिक (पृष्ठप्रायोजक आणि संमेलन)	५००
विश्वास देवधर, चिपळूण, (संमेलन)	५,०००
गीतांजली सुनील देवधर, वाई, (स्टॉल)	५००
वसुंधरा आणि प्रमोद भास्कर देवधर, (पृष्ठप्रायोजक)	३००
नितीन आणि मीनाक्षी देवधर, पुणे (पृष्ठप्रायोजक आणि स्टॉल)	८००
मनीषा मुकुंद देवधर, (स्टॉल)	५००
दिनकर दत्तात्रय देवधर	१,७५०
एकूण	११,०५०

परिशिष्ठ ११

वाटचाल छपाई देणगी

सुरेश देवधर, बोरिवली	१०००
एकूण	१०००

परिशिष्ठ – १३

वाढदिवस देणगी

सुरेश विश्वनाथ देवधर, बोरिवली	५,०००
डॉ. सुगंधा सुरेश देवधर	५,०००
सुप्रिया विकास देवधर, माटुंगा	१,००१
समीर सुरेश देवधर, डोंबिवली	१,०००
विष्णू विनायक देवधर, डोंबिवली	१,०००
शीतल नितीन देशमुख, ठाणे	१,०००
प्रशांत माधव देवधर, पुणे	१,०००
अनुराधा चिंतामणी देवधर, कल्याण	१,०००
अकल्पिता चिंतामणी देवधर	१,०००
मीरा जगदीश देवधर, सांगली	१,०००
एकूण	१८,००१

परिशिष्ठ – १४

शैक्षणिक मदत

चैतन्य हर्षद देवधर, नाशिक	१५,०००
श्रेया श्रीराम देवधर, राजापूर	१५,०००
श्रेयस श्रीराम देवधर, राजापूर	१०,०००
वरुण मनोहर देवधर, देवगड	५,०००
सिद्धी निशिकांत देवधर, उक्षी	१०,०००
निर्गुण निशिकांत देवधर, उक्षी	१५,०००
रसिका रोहित पटवर्धन, रत्नगिरी	१५,०००
राधिका रोहित पटवर्धन, रत्नागिरी	१०,०००
रेणुका प्रकाश देवधर, बदलापूर	१०,०००
प्रसाद प्रकाश देवधर, बदलापूर	५,०००
एकूण	१,१०,०००

परिशिष्ठ – १५

वैद्यकीय मदत

प्रिया प्रकाश देवधर, बदलापूर	१५,०००
एकूण	१५,०००

परिशिष्ठ – १२

संवर्धन देणगी

१)	आशिष राम देवधर, कल्याण	३००
२)	अकल्पिता आशिष देवधर, कल्याण	३००
३)	अनुराधा चिंतामणी देवधर, कल्याण	३००
४)	अकल्पिता चिंतामणी देवधर, कल्याण	३००
५)	आशुतोष चिंतामणी देवधर, कल्याण	३००
६)	प्रकाश बाळकृष्ण देवधर, बदलापूर	३००
७)	प्रिया प्रकाश देवधर, बदलापूर	३००
८)	श्रीधर देवधर, भोपाळ	३००
९)	शुभांगी सुनिल देवधर, नाशिक	३००
१०)	दीप सुनिल देवधर, नाशिक	३००
११)	यश सुनिल देवधर, नाशिक	३००
१२)	संजय देवधर, पुणे	३००
१३)	शुभांगी संजय देवधर, पुणे	३००
१४)	सोनिया संजय देवधर, पुणे	३००
१५)	सुनिता सुधाकर देवधर, पुणे	३००
१६)	जगदीश देवधर, सांगली	३००
१७)	मंजिरी जगदीश देवधर, सांगली	३००
१८)	मीरा जगदीश देवधर, सांगली	३००
१९)	सुगंधा सुरेश देवधर, डोंबिवली	३००
२०)	समीर सुरेश देवधर, डोंबिवली	३००
२१)	मंजिरी सुरेश देवधर, डोंबिवली	३००
२२)	श्रेयस समीर देवधर, डोंबिवली	३००
२३)	विजया विनायक देवधर, डोंबिवली	३००
२४)	विष्णू विनायक देवधर, डोंबिवली	३००
२५)	वृषाली विनायक देवधर, डोंबिवली	३००
२६)	केदार अशोक देवधर, डोंबिवली	३००
२७)	आरती केदार देवधर, डोंबिवली	३००
२८)	वासुदेव नारायण देवधर, जोगेश्वरी	३००
२९)	गजानन शंकर देवधर, ठाणे	३००
३०)	स्वाती गजानन देवधर, ठाणे	३००
३१)	सुधीर विठ्ठल देवधर, बोरिवली	३००
३२)	मधुरा देवधर-जोग, पुणे	३००
३३)	शिल्पा देवधर,डोंबिवली	३००
३४)	कल्याणी देवधर-रानडे, अंबरनाथ	३००
३५)	अनंत देवधर, बदलापूर	३००
३६)	अलका अनंत देवधर, बदलापूर	३००
३७)	उन्मेश देवधर	३००
३८)	चित्रलेखा देवधर	३००
३९)	सतीश माधव देवधर, ठाणे	३००
४०)	सविता सतीश देवधर, ठाणे	३००
४१)	अनुजा सतीश देवधर, ठाणे	३००
४२)	विद्या सहस्रबुद्धे, कल्याण	३००
४३)	सतीश गोपाळ देवधर	३००
४४)	आशा सतीश देवधर	३००
४५)	विनायक गोविंद देवधर, नाशिक	३००
४६)	नारायण गोविंद देवधर, अंधेरी	३००
४७)	जयश्री नारायण देवधर, अंधेरी	३००
४८)	पूर्वा देवधर, गिरगांव	३००
४९)	सरिता मुकुंद देवधर, गिरगांव	३००
५०)	पुरुषोत्तम गोपाळ देवधर, पुणे	३००
एकूण		१५,०००

पान क्र. ३ वरून

या वर्षीचे जानेवारी २०२२ मध्ये होणारे स्नेहसंमेलन करोना निर्बंधांमुळे मे २०२२ मध्ये घेण्याचे ठरले. त्या संमेलनाचा सविस्तर वृत्तात इतरत्र देण्यात आला आहे.

या वर्षी एकूण बावीस नवीन सभासद झाले आहेत. परिवारात त्यांचे स्वागत आहे. मंडळाला वेळोवेळी मदत करणारे देणगीदार आणि सर्व हितचिंतक या सर्वांचे मनापासून आभार मानून अहवाल पूर्ण करते.

– श्रीमती सरिता देवधर
कार्यवाह, देवधर मंडळ

***

परिशिष्ठ - १०

बँक	ठेवी १० अे	व्याज १० बी	से. व्याज १० सी	शिल्लक १० डी
आय.डी.बी.आय	१५,००,०००	४३,१८२	१,५१९	६१,२२३
बँक ऑफ महाराष्ट्र, डोंबिवली	१३,३९,४०९	४७,४६२	३,१४५	१,२६,३१६
स्टेट बँक ऑफ इंडिया	००	००	००	६,४०५
सारस्वत बँक	३,००,०००	१५,५०८	८५६	१०,६०८
ठाणे भारत सहकारी	१,००,०००	५,५६९	३१२	७,५५३
एन. के. जी. एस. बी., डोंबिवली	५०,०००	२,८४८	४५३	१२,७५६
एन. के. जी. एस. बी., जोगेश्वरी	००	००	३२	१,८९४
डोंबिवली नागरी सहकारी	१,००,०००	५३७५	००	००
कॉसमॉस बँक	१,००,०००	५,५०६	००	००
एकूण	३४,८९,४०९	१,२५,४५०	६,२८५	२,२६,७५५

टीप : १) मंडळाचे सर्व हिशोब कॅशबेसिसवर असतात.

आर्थिक मदतीसाठी आवाहन

देवधर मंडळाच्या सर्व कुलबंधु-भगिनींना सादर नमस्कार.

मंडळाचे आर्थिक हिशोब तुमच्यासमोर ठेवले आहेत. मंडळाच्या आर्थिक स्थितीचा अंदाज आपल्याला त्यावरून येईल. कोरोना काळ संपल्यावर मंडळाचे कार्य पुन्हा जोमाने सुरू झाले आहे. वार्षिक सभा, वार्षिक स्नेहसंमेलन असे आपले नैमित्तिक कार्यक्रमही चांगल्या उत्साहात पार पडले.

देवधर कुलबंधू-भगिनींना अडचणीच्या काळात मदत करणे हे कर्तव्य असल्याची मंडळाची भावना आहे. त्या भावनेपोटी मंडळातील कोणाला आजारपणासाठी मदत लागली, शैक्षणिक मदत लागली अथवा नैसर्गिक आपत्तीमुळे अर्थसाहाय्य लागले तर मंडळाच्या ठरलेल्या धोरणांप्रमाणे संबंधीत गरजू कुलबांधवाला अथवा भगिनीला मंडळ अवश्य मदत करते. अर्थात ही मदत मंडळ आपल्या कुलुबंधु-भगिनींकडून आलेल्या आर्थिक मदतीच्या जीवावरच करीत आहे. गेल्या आर्थिक वर्षात जवळपास रु. तीन लाख चाळीस हजार एवढी रक्कम आपण गरजू कुलबंधु-भगिनींना केली आहे. त्यामुळे आपणा सर्वांना पुन्हा एकदा कळकळीचे आवाहन की मंडळाच्या शिक्षण निधी, आरोग्य निधी, आपत्ती निवारण निधी यासाठी मनापासून मदत करा. आपण केलेली मदत आपल्याच एका कुलबंधूच्या आयुष्याची गाडी रुळावर येण्यासाठी उपयोगी पडेल.

देवधर मंडळाच्या सर्वसाधारण सभेत घेतलेल्या निर्णयाप्रमाणे दरवर्षी प्रत्येक आजीव सभासदाने प्रत्येकी रुपये ३००/- संवर्धन देणगी म्हणून द्यावी अशी विनंती सर्व सभासदांना करण्यात येत आहे. वार्षिक सभा, वाटचाल असे इतर गोष्टींसाठी निधी उपलब्ध होऊ शकेल.

देवधर मंडळाचे कार्यकारी मंडळ हे सर्व कुलबंधु-भगिनींचे प्रतिनिधीत्व करते, कारभार सांभाळते. जबाबदारी मात्र आपल्या सर्वांचीच. नाही का?

Report of an auditor relating to accounts audited under Sub-Section (2) of section 33 & 34 and rule 19 of the Bombay Public Trusts Act.

Registration No. A/F/16745 dt 14/1/2009

Name of the Public Trust - **DEODHAR MANDAL**

For the year ending 31st March 2022

a)	Whether accounts are maintained and in accordance with the provisions of the Act and the rules ;	Yes
b)	Whether receipts and disburements are properly and correctly shown in the accounts;	Yes
c)	Whether the cash balance and vouchers in the custody of the manager or trustee on the date of audit were in agreement with the accounts;	Yes
d)	Whether all books, deeds, accounts, vouchers or other documents or records required by the auditor were produced before him:	Yes
e)	Whether a register of movable and immovable properties is properly maintained, the changes therein are communicated from time to time the regional office, and the defects and inaccuracies mentioned in the previous audit report have been duly complied with ;	NA
f)	Whether the manager or trustee or any other person required by the auditor to appear before him did so and furnised the necessary information required by him ;	Yes
g)	Whether any property or funds of the Trust were applied for any object or purpose other than the object or purpose of the Trust ;	No
h)	The amounts of outstadings for more than one year and the amounts written off, if any;	NA
i)	Whether tenders were invited for repairs or construction involoving expenditure exceeding Rs. 5,000/- :	NA
j)	Whether any money of the public trust has been invested contrary to the provisions of Section 35;	No
k)	Alienations, if any, of the immovable property contrary to the provisions 36 which have come to the notice of the auditor;	No
l)	All cases of irregular, illegal or improper expenditure, or failure or omission to recover monies or other property belonging to the pubic trust or of loss or waste of money or other property therof, and whether such expenditure, failure, omission, loss or waste was caused in consequence of breach of trust or misapplication or any other misconduct on the part of the trustees or any other person while in the management of the trust ;	NA
m)	Whether the budget has been filed in the form provided by rule 16 A ;	Yes
n)	Whether the maximum and minimum number of the trustees is maintained ;	Yes
o)	Whether the meetings are held regularly as provided in such instrument ;	Yes
p)	Whether the minute books of the proceedings of the meeting is maintained ;	Yes
q)	Whether any of the trustees has any interest in the investment of the trust ;	No
r)	Whether any of the trustees is a debtor or creditor of the trust ;	No
s)	Whether the irregularities pointed out by the auditors in the accounts of the previous year have been duly complied with by the trustees during the period of audit ;	NA
t)	Any special matter which the auditor may think fit or necessary to bring to the notice of the Deputy or Assistant Charity Commissioner.	Nil

Dated : 16/5/2022
At : Mumbai

शब्दकोडे

- रचनाकार : **श्री. पु. गो. देवधर,** पुणे

१	२		३	✕	४		५		६
७		✕	८			✕		✕	
	✕	✕	९		✕	१०		११	✕
१२	१३	१४	✕	✕	१५		✕	१६	१७
१८			१९	✕	२०		✕	२१	
✕	✕	✕	२२	२३	✕	✕	✕	✕	
२४	२५		✕	२६	२७	२८	२९	✕	✕
३०		✕	३१	✕	३२			✕	✕
	३३	३४		३५	✕	✕		३६	३७
३८	✕		✕	३९		✕	✕	४०	

आडवे शब्द :–

१) सुरुवात २) समर्थ रामदासांची मनास शिकवण ७) जपाची ✻✻ ८) मनात अपेक्षा धरून केलेले काम ९) शीर १०) नोकर १२) कामाची आखणी १५) गेरू १६) नाशवंत १८) कवी २०) दुष्ट योजना २१) कशी आखणी २२) अदृष्य अवयव २४) उभयचर २६) नंबराप्रमाणे ३०) हिमालयातील केसाळ प्राणी ३२) मुलीचा नवरा ३३) बातमी ३६) मनाई ३८) स्वत: ३९) सत्य ४०) जंगल

उभे शब्द :–

१) शिवछत्रपतींवरील एक कादंबरी २) मासे पकडण्याचे साधन ३) सरकार ४) माझे ५) जादूटोणा ६) श्रम १०) फाजील १) राखणदार १३) महाराष्ट्रातील एक तालुका १४) चौक १५) कावळा १७) रसभरीत १९) विदेशी मद्य २३) मगर २४) शरीर २५) पौष्टिक २७) चैन २८) संधी २९) अतिश्रीमंत ३१) पंचाईत ३४) महिना ३५) राख ३६) आग विझविण्याचे यंत्र ३७) गरीब

(उत्तरे इतरत्र)

आनंदाचे डोही आनंद तरंग

(वृत्तांत वार्षिक स्नेहसंमेलनाचा)

– सरिता देवधर (गिरगांव, मुंबई)

कौशिक गोत्री देवधर, दीक्षित, ढमढेरे कुलबंधू-भगिनी आणि माहेरवाशिणी यांचे स्नेहसंमेलन शनिवार दि. १४ मे व रविवार १५ मे २०२२ असे दोन दिवस स्वामीकृपा हॉल, कोथरूड पुणे येथे अत्यंत आनंदात आणि उत्साहात संपन्न झाले.

गेली दोन वर्षे कोरोनाच्या महामारीमुळे आपण एका भीतीच्या सावटाखाली वावरत होतो. कुठे जाणं नाही, येणं नाही, फक्त फोनवर काय ते संभाषण; ते सुद्धा कोरोनाविषयी. त्यामुळे हे संमेलन म्हणजे सर्वांनाच एक पर्वणीच ठरली. 'किती सांगू मी सांगू कुणाला, आज आनंदी आनंद झाला' असेच भाव प्रत्येकाच्या चेहऱ्यावर होते. आनंदाला उधाण आले होते.

शनिवार दि. १४ मे २०२२, संध्याकाळी चार वाजल्यापासून स्वामीकृपा हॉल माणसांनी गजबजू लागला. प्रत्येकाच्या देहबोलीतून मनस्वी आनंद झाल्याचे दिसत होते. आनंद सागरच निर्माण झाला होता.

सौ. अपर्णा दीप देवधर (नाशिक) यांनी प्रवेशद्वारात काढलेली, तसेच जिन्याच्या दोन्ही बाजूंना काढलेली विविधरंगी रेखीव अशी सुंदर अशी रांगोळी सर्वांचं लक्ष्य वेधून घेत स्वागत करीत होती.

या वर्षी संमेलन सशुल्क असले तरी शुल्क मात्र नाममात्र म्हणजे दोन्ही दिवसांचे मिळून केवळ रु. पाचशे होते. उपस्थितांना नावनोंदणीचे वेळी संमेलन शुल्क घेणे, जेवणाचे कूपन देणे ही कामे नितीन मधुसूदन, मीनाक्षी नितीन आणि महेंद्र सदाशिव देवधर या कुलबंधू-भगिनींनी केली. तसेच दुसऱ्या बाजूला देणगी स्वीकारण्याचे काम केतना ढमढेरे बर्वे यांनी केले.

या दिवशी एकंदर १४२ सभासद उपस्थित होते. हे सर्व महाराष्ट्राच्या कानाकोपऱ्यातून तसेच काही बाहेरील राज्यांमधूनही आले होते. ज्या सभासदांनी विनंती केली, त्यांची निवासाची व्यवस्था हॉलवर करण्यात आली होती.

नोंदणी व चहापान झाल्यावर सांस्कृतिक कार्यक्रमासाठी सभासद दुसऱ्या मजल्यावरील सभागृहात गेले. या सभागृहात मागच्या बाजूला स्टॉलधारकांसाठी वेगळी व्यवस्था होती. हँडबॅग्ज, पर्सेस, आंबा, कोकणमेवा, घरगुती उत्पादने, विविध साबण, उदबत्या, परफ्यूम्स, केक-बिस्किटे अशा विविध उत्पादनांचे स्टॉल्स सर्वांचे लक्ष्य वेधून घेत होते. काहींनी तर खरेदीलाही सुरुवात केली होती.

बरोबर साडेपाच वाजता केशवराज पूजनाने कार्यक्रमास सुरुवात झाली. मंडळाच्या कार्यवाह सरिता देवधर यांनी उपस्थितांचे स्वागत करून कार्यक्रमाची सूत्रे शुभांगी सुनिल देवधर (नाशिक) यांचेकडे सुपूर्त केली. त्यांनी सांस्कृतिक कार्यक्रमाची थोडक्यात रूपरेषा सांगितली.

सन २०२२ हे स्वातंत्र्याचे अमृतमहोत्सवी

वर्ष असल्याने स्वातंत्र्यवीर सावरकरांच्या 'जयोस्तुते .....' या गीताने कार्यक्रमाची सुरुवात करण्यात आली. सौ.. मंजिरी समीर, व सौ. वृषाली विष्णू (डोंबिवली) आणि स्वत: शुभांगी सुनिल या तिघींनी हे गीत सादर केले. त्यानंतर शुभा देवधर यांनी सहकलाकारासह 'अच्युतम् केशवम्' हे भजन सादर केले. आपले ज्येष्ठ कुलबंधू श्री. कांत देवधर (नाशिक) यांनी माऊथ ऑर्गनवर काही हिंदी गाणी उत्तमरित्या सादर केली. दुसरे ज्येष्ठ सभासद श्री. वा. ना. देवधर (जोगेश्वरी) यांनीही शहाऐंशीव्या वर्षी एक भजन व दोन भावगीते सादर केली. या दोन्ही ज्येष्ठांकडून खूप काही शिकण्यासारखे आहे. छोट्या मुक्ता देवधर हिने अजिबात न घाबरता एक बालगीत अगदी मोकळेपणानी सादर केले.

यानंतर जनरल नॉलेज क्विज ची पहिली फेरी झाली. डॉ. सौ. सुगंधा देवधर यांनी स्पर्धकांना विविध प्रश्न विचारले. उत्तर बरोबर देणाऱ्या स्पर्धकांचे छोटेसे बक्षीस देऊन कौतुक करण्यात आले.

पुण्याच्याच भावगंधा देवधर यांनी स्वरचित कविता सादर केल्या. मंजिरी आणि मानसी यांनी एक चित्रपटगीत. अत्यंत सुरेल आवाजात सादर केले. त्यानंतर त्यांनी एक ठसकेबाज लावणी सादर केली. सावनी व वरदा या बालकलाकारांनी गाणं म्हणून आपला ठसा उमटवला. सौ. मंजिरी, सुमित, केदार, समीर या कुलबंधू-भगिनींनी चित्रपटगीतं सादर केली. गोपाळ नारायण यांनी 'कानडा राजा पंढरीचा' हा अभंग अतिशय भक्तिभावाने सादर केला. श्री. काशिनाथ देवधर आणि रवींद्र देवधर यांनी स्वातंत्र्याच्या अमृतमहोत्सवानिमित्ताने केलेल्या संकल्पाबद्दल माहिती सांगितली. विलेपार्ले येथील अपर्णा चंद्रशेखर यांच्या सतार वादनाने कार्यक्रमाची रंगत वाढली.

यानंतर पुन्हा एक छोटेसे क्विझ घेण्यात आले. त्यामुळे कार्यक्रम कुठेही कंटाळवाणा न होता उत्तरोत्तर रंगतच गेला. 'सूरमयी शाम' असेच या संध्याकाळचे वर्णन करावे लागेल. नाशिकच्या शुभांगी सुनिल देवधर यांचे खुमासदार सूत्रसंचलन सगळ्यांची वाहवा मिळवून गेले. त्यानंतर कढी, खिचडी, पावभाजी, मिरगुंडे अशा भोजनानंतर 'उद्या भेटू या' असे म्हणून सर्वांनी निरोप घेतला. हॉलवर राहणाऱ्या मंडळींची व्यवस्था मंजिरी (सांगली) व सुनिल आणि सौ. गीतांजली (पुणे) यांनी उत्तम केली होती.

रविवार १५ मे हा दिवस वेगळाच उत्साह घेऊन उजाडला होता. साधारण नऊ वाजेपर्यंत सर्वजण सभागृहात जमा झाले. अंतिम उपस्थिती १८१ होती. त्यामुळे कार्यकर्त्यांचा उत्साह अधिकच वाढला होता. आलेल्या प्रत्येकाची नोंदणी झाल्यावर नाष्टा, जेवणाची कूपन्स देण्यात आली. अत्तर लावून लोकांना सुगंधिक केलं गेलं.

नाष्टा करून सर्वजण वर पोहोचले. अध्यक्ष श्री. सुरेश देवधर यांनी कार्यक्रम सुरू करण्याची सूचना केली. कार्यवाह सरिता देवधर यांनी श्री केशवराजाचे स्मरण करून व्यासपीठावरील मान्यवरांचे, पुरस्कारप्राप्त सत्कारमूर्तींचे, हितचिंतक, देणगीदार, जाहिरातदार आणि सर्व उपस्थितांचे स्वागत केले.

त्यानंतर मान्यवरांच्या हस्ते दीपप्रज्ज्वलन आणि केशवराज पूजन झाले. त्या वेळी

सौ. स्वाती देवधर (ठाणे) यांनी गणेशस्तवन म्हटले आणि केशवराजाला प्रार्थना केली. कार्यवाह सरिता देवधर यांनी कार्यक्रमाची रूपरेषा सांगितली. हे स्नेहसंमेलन, आनंदमेळावा घेण्यामागची भूमिका काय आहे ते विशद केले. ''कोरोनाच्या काळातील अंधारीचे जीणे आता फिटले आहे, सगळीकडे पुन्हा एकदा आनंद पसरू लागला आहे. तो आनंद एकमेकांना वाटण्यासाठी, हितगुज करण्यासाठी आपण एकत्र आलो आहोत. आपली एक Extended Family तयार झाली आहे. आणि त्या Family सह आजचा आनंद सोहळा आपण साजरा करीत आहोत.'' असे त्यांनी नमूद केले.

त्यानंतर देवधर, दीक्षित व ढमढेरे कुलातील दिवंगत झालेल्या सर्व ज्ञात आणि अज्ञात कुलबंधु-भगिनी, माहेरवाशिणी यांना दोन मिनिटे उभे राहून श्रद्धांजली वाहण्यात आली.

या नंतर सत्कार समारंभास सुरुवात झाली. वयाची पंचाहत्तरी पूर्ण केली आहे, अशा नऊ व्यक्तिंचा सत्कार करण्यात आला. त्याला गुलाबपुष्प, श्रीफळ, शुभेच्छा पत्र आणि रोख रक्कम देऊन सन्मानित करण्यात आले. शुभेच्छा पत्रांचे लेखन केले आहे कार्यवाह सरिता देवधर यांनी तर वाचन केले सौ. सुगंधा देवधर यांनी.

त्यानंतर ज्यांच्या विवाहास पन्नास वर्षे पूर्ण झाली आहेत, अशा तीन दांपत्यांचे सत्कार गुलाबपुष्प, श्रीफळ, शुभेच्छा पत्र आणि रोख रक्कम देऊन अध्यक्ष आणि उपाध्यक्ष यांच्या हस्ते करण्यात आले. याही शुभेच्छा पत्रांचे लेखन सरिता देवधर यांनी तर वाचन सौ. सुगंधा देवधर यांनी केले. यानंतर कौतुकास्पद यश मिळविणाऱ्या तरुणाईचा सत्कार करण्यात आला. उज्ज्वल यश प्राप्त करणाऱ्या आठ गुणवंतांचा गुलाबपुष्प आणि रोख रक्कम देऊन सत्कार करण्यात आला. कु. चिराग हेमंत देवधर (पनवेल) याने 'सुख म्हणजे नक्की काय असतं?' हे गीत सादर केले.

यानंतर कार्यक्रमाचे प्रमुख आतिथी डॉ. दिलिप देवधर (पुणे) हे सपत्निक सभागृहात आले. कार्यवाहांनी त्यांचे व त्यांच्या सौभाग्यवती डॉ. अपर्णा देवधर यांचे स्वागत केले. शाल, श्रीफळ आणि पुष्पगुच्छ देऊन अध्यक्षांच्या हस्ते सत्कार करण्यात आला. सौ. सुगंधा देवधर यांच्या हस्ते डॉ. अपर्णा यांची साडीने ओटी भरून सन्मान करण्यात आला.

प्रमुख आतिथी डॉ. दिलिप देवधर यांच्या हस्ते व्यासपीठावरील मान्यवरांच्या उपस्थितीत ''युवा प्रेरणा' या स्मरणिकेचे प्रकाशन करण्यात आले. स्मरणिकेचे संपादन करीत असताना आलेले अनुभव मंडळाचे उपाध्यक्ष आणि संपादक श्री. पु. गो. देवधर यांनी आपल्या मनोगतात कथन केले. हे काम करताना आपण एक वेगळा आनंद अनुभवला असेही त्यांनी नमूद केले. सर्व लेखक युवक/युवतींचे मनापासून कौतुक केले.

कार्यक्रमाचे मुख्य आकर्षण होतं, विविध क्षेत्रांत विशेष कर्तृत्व दाखविलेल्या, आपल्या कार्याने स्वत:चा वेगळा ठसा उमटविणाऱ्या, कौतुकास्पद काम केलेल्या व्यक्तिंचे सत्कार. देवधर मंडळाचा जीवन गौरव पुरस्कार - देवधर मंडळाचे काम नि:स्वार्थीपणे करणाऱ्या डोंबिवलीच्या श्री. नरेश दीक्षित यांना प्रमुख पाहुणे डॉ. दिलिप देवधर यांच्या हस्ते मंडळाचा

जीवन गौरव पुरस्कार देण्यात आला.

कै. वि. शं. देवधर स्मृति गौरव पुरस्कार - उल्लेखनीय सामाजिक कार्यासाठी दिला जाणारा कै. वि. शं. देवधर स्मृति गौरव पुरस्कार सौ. आदिती देवधर (पुणे) यांना देण्यात आला.

कै. कमलाबाई केशव देवधर स्मृति गौरव पुरस्कार - शैक्षणिक क्षेत्रातील योगदानासाठी दिला जाणारा हा पुरस्कार पुण्याच्या देवधर क्लासचे संस्थापक-संचालक श्री. संदीप देवधर यांना प्रदान करण्यात आला.

सौ. नलिनी मनोहर देवधर पुरस्कार - समाजाच्या विविध क्षेत्रांमध्ये कार्यरत राहून आपला वेगळा ठसा उमटविणाऱ्या व्यक्तिला दिला जाणारा हा पुरस्कार वाडा-पडेल, सिंधूदूर्ग येथील अनुराधा दीक्षित यांना देण्यात आला.

शाल, श्रीफळ, पुष्पगुच्छ, सन्मानचिन्ह आणि मानपत्र असे सत्कारांचे स्वरूप होते. सौ. मंजिरी व सौ. वृषाली (डोंबिवली) यांनी सत्कारमूर्तींना दिलेल्या मानपत्राचे वाचन केले. या मानपत्रांचे लेखन केले आहे आपल्याच एक माहेरवाशिण वसुंधरा पर्वते (पूर्वीच्या सुलभा देवधर) यांनी. पुरस्कार द्यायला सुरुवात केल्यापासून मानपत्र लिहिण्याचे काम सातत्याने त्याच करीत आहेत. यंदा तर त्या अमेरिकेत असूनही त्यांनी हे काम अगदी वेळेत करून दिले. पुरस्कार प्राप्त मान्यवरांनी आपले विचार थोडक्यात मांडले.

त्यानंतर संमेलनाचे अध्यक्ष डॉ. दिलिप देवधर यांनी आपले विचार मांडले. कोरोनाकाळात केलेल्या कामाबद्दल आणि आपल्या इतर सामाजिक कार्याबद्दल त्यांनी थोडक्यात माहिती दिली. पुण्याजवळील भूगाव येथे त्यांनी सुरू केलेल्या सहजीवन या वृद्धाश्रमास सर्वांनी जरूर भेट द्यावी असे त्यांनी आवाहन केले. तसेच शक्य असल्यास मंडळाचे एखादे संमेलन भूगावच्या आश्रमात घ्यावे असे आमंत्रणही त्यांनी दिले.

आजचे आणखी एक खास आकर्षण म्हणजे चित्रपट व दूरदर्शनच्या विविध मालिकांमध्ये आपल्या अभिनयाचा वेगळा ठसा उमटविणारी आजची आघाडीची अभिनेत्री सायली देवधर. सध्या स्टार प्रवाह या वाहिनीवर सुरू असलेल्या लग्नाची बेडी या मालिकेतील सिंधूच्या भूमिकेत ही रोजच भेटत असते. तिनेही आपले मनोगत व्यक्त केले. माहेरच्या माणसात आल्याने विशेष आनंद झाल्याचे तिने सांगितले. पुष्पगुच्छ व भेटवस्तू देऊन अध्यक्षांच्या हस्ते तिचा सत्कार करण्यात आला. या वेळेची 'लकी ड्रॉ' सोडत तिच्याच हस्ते काढण्यात आली.

दरवर्षी स्मरणिकेच्या मुखपृष्ठासाठी चारोळी लिहिणाऱ्या सौ. पुष्पा नरेश दीक्षित (डोंबिवली) यांचा सत्कार करण्यात आला.

हे संमेलन यशस्वी करण्यासाठी महेंद्र सदाशिव व मंजिरी महेंद्र, नितीन मधुसूदन व मीनाक्षी नितीन, सुनिल व गीतांजली, प्रशांत व कु. वैदेही, केतना ढमढेरे-बर्वे, मुक्ता देवधर, मंजिरी समीर, वृषाली विष्णू, डॉ. दीप व अपर्णा दीप अशा अनेकांचे सत्कार करण्यात आले. यानंतर अध्यक्षांनी आपले मनोगत मांडले. कार्यकारिणी सदस्य श्री. नारायण गोविंद (दिलिप) यांनी आभार प्रदर्शन केले.

आमरस पुरीच्या सुग्रास भोजनाने कार्यक्रमाची सांगता झाली. ***

भारतीय मुलुखमैदान तोफ

श्री. काशिनाथ देवधर, पुणे
९८८१२५३४२५

आयुध अनुसंधान तथा विकास संस्थापन ARDE या DRDO च्या पुण्यातील संस्थेने स्वदेशी तंत्रज्ञान विकसित करून ATAGS ही तोफ भारतीय सैन्यदलांच्या विशिष्ट गरजाप्रमाणे बनविली आहे. भारत देशाच्या सीमा सुरक्षित करण्यासाठी विविध प्रकारच्या युद्धभूमीवर उत्तम रितीने कार्य करू शकेल अशी अद्ययावत व अत्याधुनिक तंत्रज्ञानयुक्त ही तोफ निश्चितच सशस्त्र सैन्यदलांची क्षमता मजबूत करणारी आहे. जगातील सर्व तोफांमध्ये सर्वात लांबचा पल्ला असणारे लक्ष्य गाठून ४८ किमीपेक्षा जास्त प्रत्यक्ष फायर करून प्रदर्शित केली आहे. ATAGS ही तोफप्रणाली १५५ मिमी व्यास म्हणजेच कॅलिबर असणारी तोफनळीची लांबी ५२ कॅलिबर म्हणजेच कॅलिबरच्या ५२ पट आहे. म्हणजेच ८०६० मिमी लांब. याच्या उत्पादनासाठी भारत फोर्ज लिमिटेड, टाटा पॉवर या खाजगी उद्योगांना 'विकास तथा उत्पादन भागीदार म्हणून निवडले आहे. अर्थात तोफगोळे निर्मितीसाठी OFB आयुध निर्माणी यांच्याकडे ही जबाबदारी दिली आहे. भारतीय सेनेच्या तातडीच्या गरजांची निकड लक्ष्यात घेता ऑगस्ट २०१८ मध्ये संरक्षण अधिग्रहण परिषद ने १५० तोफा खरेदी करण्यासाठी रु. ३३६५.७८ कोटी रुपयांची मान्यता दिली.

ATAGS ही अत्यंत प्रभावी तोफ असून सर्व प्रकारच्या अद्ययावत व अत्याधुनिक प्रणालींचा उपयोग व संशोधन करून विकसित केली आहे. त्याच्या अचूक, वारंवार, विश्वसनीय व अतुल्य मार क्षमतेबरोबरच अधिक गतिमानता, प्रगत संवाद प्रणाली, पर्यायी तथा स्वतंत्र अतिरिक्त शक्तिकेंद्र, रात्रदुर्बिण व्यवस्थापन, त्वरित क्रियान्वयन व समापन स्वयंचलित निर्णयक्षम नियंत्रण संगणकीय प्रणाली यांचा उपयोग करून अचूकतेचा व ४८.०७४ किमी पल्ल्याचा उच्चांक स्थापन केला व उच्चांक मोडून नवीन कीर्तिमान प्रस्थापित केला आहे. या तोफेसाठी All Electic Servo Drivers चा उपयोग करून युद्धभूमीवर येणारा देखभाग व दुरुस्तीचा काळ कमी करून उपयोगी कालावधी वाढविला आहे. या पूर्वी बहुदा हायड्रॉलिक सर्व्हो ड्राइव्हचा उपयोग करत. त्या वेळी तेल गळती, हवामानाचे टोकाचे तापमान, धूळ व बारीक वाळूचा परिणाम होत असे. सर्व विद्युतीकरण केल्यामुळे इलेक्ट्रॉनिक्सचा उपयोग करून नियंत्रक सबळ झाले आहेत. व त्यात सोपेपणा व सुटसुटीतपणा जाणवतो. तोफखान्यांकडे असणारी 'शक्तिप्रणाली' (Artillery combat command and control system - ACCCS)

याच्याशी ATAGS तोफा मिळत्याजुळत्या असून तोफखान्याच्या आदेशाप्रमाणे युद्धक्षेत्रात कार्य करतात. उपलब्ध शस्त्रास्त्रांचा साकल्याने विचार करून योग्य व प्रभावी उपयोग करता युद्धभूमी व्यवस्थापन नियोजन क्रियान्वयन आणि आपूर्ती रचना करता येते.

ATAGS ही १५५.५२ कॅल प्रकारातील तोफ मारा करण्याची क्षमता अभूतपूर्व आहे. केवळ पंधरा सेकंदात तीन चा बर्स्ट, १५ तोफगोळे केवळ तीन मिनिटांमध्ये फायर करणे आणि साठ तोफगोळे एका तासात डागता येणे हे अजून एक वैशिष्ट्यं. अठरा ते वीस टन वजनाची ही तोफ सहा ते आठ जवान चालवू शकतात. व शत्रूलक्ष्यावर तोफगोळ्यांचा भडीमार करून ते नष्ट करू शकतात. परिणामकारक कमाल पल्ला साधारण अठरा किमी. चा मिळतो. त्यासाठी High Explosive Base Bleed - HEBB प्रकारचे तोफगोळे विकसित केले आहेत. एकाच तोफेतून डागण्यात आलेले पाच तोफगोळे एकाच वेळी शत्रूलक्ष्यावर मारा करतील असा वेध घेण्याची यंत्रणा, क्षमता ATAGS तोफेची आहे. Thernal sight चा उपयोग करून आणि Automatic Cammand and Cantrol system द्वारा रात्री फायर करण्याचीही क्षमता या तोफेत विकसित केली आहे.

२०१३ मध्ये या तोफप्रकल्पाला विकसित करण्यास सुरुवात झाली व प्राथमिक प्रात्यक्षिक चाचण्या तसेच प्रुफ २०१६ मध्ये झाले. तोफेच्या यशस्वी प्राथमिक डेमो चाचण्यांनंतर २०१७ च्या प्रजासत्ताक दिन संचलनात या तोफा पहिल्यांदा जगासमोर जाहीरपणे संमीलित करून एका अर्थाने घोषणाच केली. सप्टेंबर २०१७ मध्ये तत्कालीन नूतन रक्षा मंत्री श्रीमती निर्मला सीतारामन यांना तोफेची सलामीच फायरिंग डेमो देऊन एकप्रकारे भरभक्कम संरक्षण तंत्रज्ञानामधील प्रगती दाखवून देशाला आश्वस्त केले. याचा 'आत्मनिर्भर भारत' या उपक्रमाला बळकटी मिळण्यासाठी उपयोग झाला.

भारतीय सशस्त्र दले जगातील प्रगत सैन्यांमध्ये व्यावसायिकदृष्ट्या आघाडीवर आहेतच. याला स्वदेशी तंत्रज्ञानाची जोड देऊन शस्त्रास्त्रे व दारूगोळा तसेच क्षेपणास्त्रे ही भारतीय तंत्रज्ञानाधारित व भारतातच उत्पादन केली तर कमी खर्चामध्ये भारत स्वयंपूर्ण व मजबूत देश म्हणून उभा राहील आणि रक्षातंत्रज्ञानात अग्रेसर झाला तर परावलंबित्व कमी होईल. याचे सहज परिणाम म्हणून भारत देश झपाट्याने स्वयंपूर्णतेकडे वाटचाल करीत आहे. डॉ. अब्दुल कलाम यांच्या अपेक्षेनुसार लवकरच स्वयंपूर्णतेकडे वाटचाल चालू आहे.

लढाईसाठी विविध प्रकारच्या शस्त्रास्त्रांची सैन्याला गरज असते. अगदी छोट्या पिस्तुल, रायफल पासून आंतरखंडीय क्षेपणास्त्रांपर्यंत तसेच सर्वबाजूंनी येण्याऱ्या शत्रूचा मूँहतोड मुकाबला करण्यासाठी विविध तोफखाने, अग्निबाण, विमान विरोधी क्षेपणास्त्रे, सुदूर समुद्रात, खोल समुद्रात, हवेमध्ये व अवकाशामध्ये हल्ला करण्याची किंवा परतवून लावण्याची वेळ आली तर जशी लढाऊ विमाने, लढाऊ जहाजे, पाणबुड्या या सर्वांची आवश्यकता असली, तरी मुलूखमैदानी तोफांचे महत्त्वही खूपच आहे. त्याची आवश्यकता ATAGS तोफखाने निश्चितच भरून काढतील. १९८५ पासूनच्या BOFORS तोफा आता कालबाह्य होऊ लागल्या

आहेत आणि त्याची जागा ATAGS तोफा निश्चितच घेतील अशी खात्री ARDE तील एक शास्त्रज्ञ म्हणून निश्चितच आहे. जशी अग्निबाण तोफखान्यांसाठी पिनाक क्षेपणास्त्र प्रणाली ARDE ने दिली, तशीच ATAGS ही दुसरी अत्यंत महत्त्वाची व प्रतिष्ठेची तोफ सशस्त्र दलांसाठी तयार करून देणे यासारखी आनंदाची गोष्ट नाही.

ATAGS तोफ ही न्यूटनच्या दुसऱ्या नियमावर आधारित, तर पिनाक क्षेपणास्त्र प्रणाली ही न्यूटनच्या तिसऱ्या नियमानुसार कार्य करते. तोफ याला मुलूखमैदानी तोफ म्हणतात. कारण ही केवळ मैदानांमध्येच नाही तर डोंगरी भागात सुद्धा तितक्याच प्रभावीपणे व क्षमतेने सेवा देते. आवश्यकतेनुसार ३° ते ७०° उन्नतांश तर ०/-२५° म्हणजेच डावीकडे व उजवीकडे २५° इतक्या वर्तुळपाकळी क्षेत्रातील ४८ किमी कमाल पल्ल्यावरील शत्रूलक्ष्य अचूक टिपून नष्ट, उध्वस्त करणे हे ATAGS चे अजून एक वैशिष्ट्यं.

ATAGS तोफेचे मुख्य भाग व यंत्रणा या भारतीय स्वदेशी तंत्रज्ञान विकसित करून बनविल्या आहेत. तोफेसाठी फायर करताना स्थैर्य प्रदान करणारी तोफगाडी VRDE ने विकसित केली आहे. तर तोफगोळ्यांसाठी लागणारी स्फोटके / नोदक प्रणाली ही च्या साहाय्याने बनविली आहे.तोफगाडीस दोन प्रकारांनी गतिमानता मिळते. तोफ जवळच्या हालचालींसाठी स्वत:चे शक्तिकेंद्र, ज्याची क्षमता १०० कि. वॅट आहे ते वापरून स्वयंचलित पद्धतीने करतात. तोफखाना अथवा तोफा मोठ्या प्रमाणावर आणि जास्त अंतरावर नेण्यासाठी वाहनाच्या मागे बांधून ओढून न्यायची व्यवस्था असते. म्हणूनच या तोफप्रकाराला TOWED GUN म्हणतात. अशा वेळी तोफा वाहून नेतानाचा वेग ताशी चाळीस किमी असतो.

१५५ मिमी व्यासाच्या अतिविस्फोटक तोफगोळ्यांचा पल्ला वाढविण्यासाठी दोन प्रकार केले आहेत. व म्हणजे तोफगोळ्याच्या पुढील बाजूस फ्यूज असतो. व मागील बाजूस त्याचा आकार थोडा निमुळता करतात. त्यामुळे हवेतून जाताना मागील बाजूकडून त्याला होणारा विरोध कमी होतो. पर्यायाने पल्ला थोडा वाढतो. मध्ये चे तंत्रज्ञान विकसित केले आहे. तोफगोळ्याच्या मागील खोबणीमध्ये विशिष्ट नोदक भरून ठेवतात. तोफेतून तोफगोळा डागल्यावर हवेतून लक्ष्यापर्यंत मार्गाक्रमण करीत असताना पाठीकडील गोळ्याच्या खोबणीतील नोदक जळायला सुरुवात होते आणि तप्तवायू बाहेर सोडला जातो. यामुळे तोफगोळा मागून खेचणे बंद होते व पल्ला वाढतो. याच तोफगोळ्याने ४८.०७४ किमी पल्ला देऊन जागतिक कीर्तिमान स्थापन केला आहे.

तोफेसाठी तोफगोळे भरणे हे जिकिरीचे काम असते कारण मोठ्या तोफांचे तोफगोळे ही मोठे व वजनाने जास्त असल्याने ते फायरिंगसाठी भरणा करताना जवानांची दमछाक होऊ नये म्हणून व त्वरित फायर करता यावे यासाठी तोफगोळे तोफेमध्ये भरणारी क्रेन विकसित केली आहे.

तोफेचा सगळ्यात महत्त्वाचा भाग म्हणजे तोफ नळी (Gun Barrel). ही उच्चप्रतीच्या पोलादाच्या मिश्रधातूपासून बनवितात. त्यामुळे यांत्रिक गुणधर्माबरोबरच भौतिक व रासायनिक

गुणधर्मही सुधारले जातात. तोफेची झीज कमी होते, ती गंजविरोधी बनते. तोफ डागल्यानंतर निर्माण होणारे स्फोटवायू, उच्च तपमान व उच्चदाब यापासून टिकाव धरणे शक्य होते. अशा पद्धतीत असंख्य वेळा तोफगोळे जलदगतीने फायर केले तरी तोफनळी दणकट राहील अशीच बनवितात. तोफनळी कमी वजनाची तरीही क्षमतावाढ असलेली, न तुटणारी, न पिचकणारी बनते. तोफनळीचे आयुष्य वाढते. तोफनळीत आतून चक्राकार खाचांचा संच असतो, तो कोरून काढावा लागतो. यालाच रायफलिंग म्हणतात. यामुळे तोफगोळा बाहेर फेकताना प्रचंड गतीने स्वत:भोरती फिरत जातो त्यामुळे त्याला अपेक्षित हवाई मार्गावर प्रवास करताना स्थैर्य मिळते.

तोफनळीच्या ज्या बाजूने तोफगोळा भरला जातो तिथे तोफगोळा फायर करायच्या आधी संपूर्ण व मजबुतीने बंद करावे लागते. कारण जेवढे बल/दाब तोफनळीवर कार्य करतो, तेवढेच बल/दाब मागील किंवा सर्व बाजूंवर कार्य करीत असते. तोफगोळा सोडल्यास सर्व बाजू ते सहन करतील एवढ्या मजबूत प्रकाराने बनवाव्या लागतात.

तोफनळीच्या ज्या बाजूकडून तोफगोळा फेकला जातो त्याला 'मझल' म्हणतात. तोफगोळा जेव्हा खूप वेगाने बाहेर पडतो, तेवढाच संवेग तोफेवर कार्य करतो आणि तोफ मागच्या दिशेला ढकलली जाते. त्याला प्रतिक्रियाबल असे म्हणतात. या बलाला मध्येच जिरवले तर तोफेवरील बल कमी होते. यासाठी दंडगोल आकाराच्या बंद जागेत हवा व चिकट तेल घालून दट्ट्याची यंत्रणा तयार करून प्रतिक्रियाबल जिरवतात. या यंत्रणेला Recoil Mechanism म्हणतात.

अद्ययावत व अत्याधुनिक विविध यंत्रणांची जोड दिल्यामुळे ATAGS ही तोफ जागतिक दर्जाची झाली आहे. यातील अद्ययावत तंत्रज्ञानाधारित विविध प्रणालींमुळे भारत तोफ या विभागत स्वयंपूर्ण होत आहे.

बोफोर्स FH -77 ची जागा भरून काढून भारतीय तोफखाने समृद्ध, सशक्त व बळकट करण्यासाठी तोफा निश्चितच उपयोगी सिद्ध होत आहेत. म्हणूनच रक्षामंत्रालयाने १५० तोफा बनविण्यासाठीचा आदेश देऊन दोन खाजगी कंपन्यांशी ३३६४.७८ कोटी रुपयांचा करार ऑगस्ट २०१८ मध्येच केला आहे.

ARDE ने 'पिनाक' व ATAGSया दोन्ही तोफखान्यांच्या पूर्ततेसाठी अद्ययावत व अत्याधुनिक तंत्रज्ञान विकसित केले व आत्मनिर्भर भारत अंतर्गत त्याचे उत्पादन सुरू करून पिनाक अग्निबाण व तोफा भारतीय सेवेमध्ये दाखल होतील आणि भारताच्या सीमा सुरक्षेमध्ये आपले योगदान देतील. या आधी 105IFG व LFG विकसित करण्याचा अनुभव होता. परंतु मधल्या चाळीस वर्षांच्या कालावधीत एकही तोफ देऊ न शकल्याची बोचणी राहील. मात्र इथून पुढे संशोधनात खंड न पडता उत्तरोत्तर नवनवीन शस्त्रे ARDE या पुढेही देऊन भारत अजिंक्य होईल यासाठी आपले योगदान अखंडपणे देत राहील हा विश्वास आहे. जयहिंद!

***

वटपौर्णिमेनिमित्त

''आधुनिक युगातील सावित्री''

सौ. मधुरा कर्वे (भावगंधा), पुणे

''स्त्री तुझ्या कर्तृत्वाचं
किती मी गाऊन गोडवे
हर मनास वाटे
नमन तुला करावे''

एकविसाव्या शतकात प्रत्येक स्त्रिने अनेक क्षेत्रांमध्ये आपले वर्चस्व सिद्ध केले आहे. आत्ताची स्त्री ही 'आधुनिक स्त्री' आहे. भारतात पूर्वीपासूनच 'सत्यवान-सवित्री'ची गोष्ट प्रचलित आहे. आत्ताच्या एकविसाव्या शतकात सत्यवानाला वाचवणारी सावित्री ही दिसतेच. ती आधुनिकतेने नटलेली दिसते. चूलमूल यापासून स्त्री बाहेर पडून शिक्षण घेऊन स्वतःच्या पायावर उभी राहिलेली दिसते. घरातील कर्ती स्त्री झालेली दिसते. आपल्या बरोबरच घरातील, तसेच शेजार-पाजारील लोकांना तिने लिहिते, बोलते केलेले आहे. तिने स्वतःचे अस्तित्व टिकवताना स्वतःसाठी संघर्ष करावा लागला तरी उभी राहिलेली दिसते. समाजातील पुरुषांबरोबर ती मानाने गणली जाऊ लागली. सर्व क्षेत्रात ती भरारी मारू लागली. पण जगताना काही वेळेला तिला कुटुंबात तडजोडी कराव्या लागल्या. एकमेकांची मने राखावी लागली. कुटुंबांना सगळ्यांना एक हाती सांभाळून घ्यावे लागले. कधीकधी स्वतःचे अस्तित्व बाजूला ठेवून इतरांचा विचार करावा लागला. कुटुंबातील नात्यांची घट्ट वीण करण्यासाठी कधीतरी ही स्त्री आधुनिक सावित्री होताना दिसली, हळवी होताना दिसली. सर्व जबाबदाऱ्या पार पाडत यांच्यातील दुवा साधण्याचा प्रयत्न करताना अशी दिसते. अशी ही स्त्री सर्व नात्यांमध्ये साथ देते .

हे सर्व करताना तिच्यातील सावित्री पण विसरली नाही. जर आपला सहचर चुकत असेल तर त्याची चूक लक्षात आणून त्याच्या सोबतीला उभी राहिली. चर्चेत, सर्व क्षेत्रात सुद्धा भाग घेऊ लागली. वडाचे झाडाचे पूजन करतांना निसर्ग देखील जपू लागली. पूर्वी याच झाडाखाली ऋषिमुनी बसून तप करायचे, याच झाडाच्या सावलीखाली शांत वाटायचे. अशा या वडाच्या झाडाच्या पारंब्यांखाली जमिनीत रुतून, पक्के रुजून पुनः मोठे कुटुंब तयार करतात आणि सावली अजूनच वाढवतात, पूर्ण मूळं वृक्षाला आधार देतात . त्याचप्रमाणे आताच्या युगातील सावित्रीही सत्यवानाबरोबरच उभी राहिलेली दिसते. कारण सध्याच्या अस्थिरतेच्या काळात आधी कोण जाईल? हे सांगता येत नाही. आताच्या आधुनिक सावित्रीला त्याच्या बरोबरच जगायला आवडते. त्याची काळजी घ्यायला आवडते. त्याची साथीदार म्हणून उभं राहायला आवडते तसेच तो चुकला तर त्याला मार्ग दाखवून त्याची

पान नं. २८ वर

चातुर्मासातील नेमधर्म

- **सौ. पूर्वा देवधर**, गिरगांव, मुंबई

आषाढ शुद्ध दशमी (या वर्षी ९ जुलै) पासून चातुर्मासाला सुरुवात होते.

चातुर्मासात काहीतरी नेमधर्म करण्याची प्रथा होती. अजूनही काही ठिकाणी चालू आहे. मी लहानपणापासून अशाच काही नेम धर्माबाबत ऐकलं आहे. उदा. चातुर्मासात जवळच्या देवळात जाऊन रोज दिवा लावणे, रोज एक फळ देवासमोर ठेवणे, रोज एखादा पदार्थ ऐपतीनुसार पण स्वखर्चाने सोवळ्यात तयार करून देवळात नैवेद्यास देणे, देवळात रांगोळी काढणे, कीर्तन झाल्यावर प्रसाद वाटणे, प्रसादाच्या पदार्थांची जबाबदारी घेणे, चातुर्मासात प्रत्येक सोमवारी महादेवाला एक लाख बेलाची पाने वाहाणे, मंगळवारी गणपतीला दूर्वांची लाखोली वाहणे, प्रत्येक अष्टमीला कृष्णाला लक्ष तुळशीची पाने वाहणे, एकादशीला विठ्ठलाच्या देवळात तुळशीची लाखोली वाहणे, रोज संध्याकाळी तुपाचा दिवा लावणे, शुक्रवारी, मंगळवारी, सुवासिनींना दान करणे, रोज दारात हळदीकुंकवांच्या पावलांची रांगोळी काढणे. या नेमाच्या उद्यापनाला गरीब सुवासिनीस लाल- पिवळ्या रंगाची कापडं,खण, लुगडं, ऐपतीनुसार देणे वगैरे

उपास

उपासाचेही खूप प्रकार म्हणजे वारा प्रमाणे उपवास, अवचित मंगळवार करणे म्हणजे दर मंगळवारी जवळच्या किंवा नात्यात आधी न सांगता, अचानक जेवायला जाणे, अळणी मंगळवार, अळणी बुधवार म्हणजे सबंध दिवसभर उपास करायचा रात्री सोडायचा पण अजिबात मिठाचा वापर आपल्या आहारात करू नये. नक्त म्हणजे रात्री जेवू नये, एक भुक्त म्हणजे एक वेळ भुकेले राहणे, धान्यफराळ म्हणजे कोरडं खाणे, लाह्या, चणे, चिवडा, किंवा पाण्याचा वापर करायचा असेल तर पोहे आधी भाजून घ्यावे मग भिजवावे आणि बटाटा पोहे करावे

कांदा लसूण चातुर्मासात शक्यतो खात नसत. का? तर बाहेर पाऊस पडत असल्याने घरात बसून जप, नामस्मरण,भजन, कीर्तन यात मन रमवणे किंवा वेळ घालवणे. अशा धार्मिक कार्यक्रमांत कांदा लसणीच्या वासाने सात्त्विकता कमी होते.

चातुर्मासात उपासही जास्तीत जास्त करण्याची प्रथा आहे. कारण, नदी, विहिरी तलावात पावसाचं नवीन पाणी आलेलं असतं. ते पचण्यास जड असतं. म्हणून एकूणच कमी खावं, प्यावं म्हणजे उत्तम पचन होऊन पोटाच्या तक्रारी राहत नाहीत.

आणखीन काही नेम पाळण्याची प्रथा पूर्वापार आहे. जसे शनिवारी, सोमवारी एका बटूस न्हाऊमाखू घालणे. बाळभुकेचा नेम म्हणजे म्हणजे एखाद्या गरीब छोट्या बाळाला (एक ते दीड वर्षाच्या) रोजचा आहार पुरवणे. दूध, फळं मूगडाळ ,खिचडी, खीर वगैरे.

बरं या व्रताची उद्यापनं ऐपतीनुसार किंवा साधी असतात. म्हणजे बाळभुकेच्या उद्यापनात श्रीमंतांकडून बाळाला चांदीची वाटी मिळत असे.

गरिबांकडून स्टीलची वाटी किंवा फक्त झबले टोपडे मिळत असे. ''ही बघ गं माझ्या मुलाची बाळभुकेची चांदीची वाटी'' असं कौतुकाने दाखविणाऱ्या आज्याही मी पाहिलेल्या आहेत. तोवर ते बाळ मोठं होऊन अमेरिकेत स्थायिक झालेले असे.

सुवासिनींनाही साडी चोळी किंवा साधे खण मिळत. ऐपतीनुसार जसं जमेल तसं पण गरीब-श्रीमंत कोणीही नेम केल्याशिवाय राहत नसे हे महत्त्वाचं. असे अनेक प्रकारचे नेम होते, आहेत. स्त्रिया अर्थार्जनाला घराबाहेर पडू लागल्या म्हणून यांचं प्रमाण खूप कमी झालं पण थांबलं नक्की नाही.

साधारण चार पाच वर्षांपूर्वीची गोष्ट, आमच्या नात्यातील एक ६०- ६२ वर्षांच्या ताई नेहमी नेम करतात. त्यांनी त्यांच्या सूनेसाठी ही एक प्रेमळ सूचना केली. ''बाई गं, नेमाशिवाय राहू नये. तू ऑफिसमधून संध्याकाळी कितीही उशिरा आलीस तरी एक तुपाचे निरांजन देवाजवळ लावायला विसरू नकोस. मी तयारही करून ठेवेन. पण तू फक्त हातपाय धुऊन निरांजन प्रज्वलित करायचं. ५-७ मिनिटं रोज लागतील. पण एक नेम पूर्ण केल्याचं समाधान आणि ठरवून, सातत्याने आपण एखादी गोष्ट नीट पार पाडू शकतो हा आत्मविश्वासही वाढेल बघ.'' आता एवढं सक्रिय सहकार्य आणि आस असेल तर कुठली सून नाही म्हणेल?

नवी पिढी संस्कृती विसरत चालली आहे असं त्यांच्या नावाने शंख करीत बोटं मोडत, टोमणे मारण्यापेक्षा, स्वतः सक्रिय सहभागाने आपण त्यांना किती वेळा प्रवृत्त केलं? हे प्रत्येकाने स्वतःला विचारून, समजून घ्यावं.

मातापित्यांचे, आजीआजोबांचे पाय धूणे, पाय चेपणे इ. नेम छोट्यांना मुद्दाम करायला सांगत असत. भले तो पूर्ण झाला नाही तरी चालेल पण त्याने आपसातील माया वाढीस लागते, आदरभाव दुणावतो. मोठ्यांचा मान राखला जातो. छोट्यांचंही कौतुक होतं

नवविवाहित तरुणींनी पहिली पाच वर्षे चातुर्मासात रोज ३३ गोपद्म काढून त्यांची पूजा करणे, श्रावणी सोमवारी, शंकराच्या देवळात जाऊन शिवामूठ वाहणे, श्रावणी मंगळवारी मंगळागौरीची पूजा करणे इ. नेम असत.

पुढे मुलींच्या लग्नाचं वय वाढलं, शिक्षण नोकऱ्या, यामुळे त्यांना वेळ अपुरा पडू लागला तरीही दोन-तीन टक्के मुलींमध्ये हे नेम चालू आहेत. सर्व जबाबदाऱ्या पार पाडताना हे धार्मिक नेमसुद्धा त्या सांभाळतात यात त्यांचं खरंच खूप कौतुक आहे.

मुळात हे नेमधर्म पुढच्या पिढ्यांना करायला सांगण्यामागे याचा उद्देश काय असेल? तर फुले ओळखणे, पत्री गोळा करणे, या निमित्ताने सगळ्या झाडांची रोपांची त्यांना माहिती होते. आजीच्या बटव्यात भर पडत असे व प्रथमोपचारिक जडीबुटीची जुजबी माहिती ही सहज मिळत असे. झाडांचे फुला-पानांचे स्पर्श करूनही फरक ओळखता येत असत.

मंगळागौरीच्या हरताळकेच्या पूजेची तयारी करताना ही किती व्यविधानं सांभाळावी लागतात ते त्या काळातील परकरी पोरीही उत्तम निभावत असत.

पर्यावरणाच्या सानिध्यात गेल्याने

आरोग्य सुधारते. पर्यावरणीय प्रेम वाढीस लागून झाडांची काळजी घेतली पाहिजे, नवीन झाडं लावली पाहिजेत हे वेगळं सांगावं लागत नसे.

मैत्रिणींच्या सहवासात नव्या सूना मोकळ्या वागतात. त्यांचं मन आनंदित होतं, शांत होतं हाच उद्देश आहे. तेव्हा शाळा, कॉलेज, नोकरी हा व्याप घरच्या स्त्रियांना नसे. म्हणून नवनवीन नेमधर्माच्या कल्पना त्यांना नित्य सुचत असत. पुरेसा वेळ देता येत असे आणि एकमेकींच्या बरोबर आनंदही वाटता येत असे.

हल्ली धार्मिक नेम करण्याने जी सात्त्विक शिस्त, सातत्य येतं ते थोडं कमी झालंय. पण हल्ली जसं आरोग्याबद्दल अचानक जागरुकत्व निर्माण होऊन तांब्या-पितळेच्या, काशाच्या जुन्या भांड्यांना अचानक एकदम महत्त्व प्राप्त होऊ लागलं आहे.

तसं मानसिक आरोग्याच्या निमित्ताने, ताणतणावरहित सात्त्विक शांतता लाभावी म्हणून चातुर्मासातील नेमधर्माच्या बाबतीतही नवीन किंवा पुनर्जागरुकत्व होईल ही आशा नक्कीच वाटते.

***

पान नं. २५ वरून

सल्लागार सुद्धा बनायला तयार असते. अशी ही आधुनिक सावित्री बनून त्याच्यावर प्रेम करायला आवडणारी अशी आताची स्त्री दिसते. वडाच्या झाडाचे फक्त एका दिवसासाठी पूजन न करता मनानेच पूजन करून सर्व बाबतीत पतीला प्रत्यक्ष साथ देणारी, तसेच त्याच्या घरातल्यांना मान देणारी आजची आधुनिक सावित्री दिसतें.

अशी ही आधुनिक सावित्री सोबतीने स्वप्नपूर्ण करणारी, अपयश आले तर खचून न जाता उभी राहणारी, स्वतःच्या मनाला बांध घालून स्वतः सावरणारी तसेच स्वतःच्या सत्यवानाला सावरणारी. ‘लढाई जिंकणारच’ हा आत्मविश्वास असणारी आणि जर साथीदार कमजोर होताना दिसला; तर त्या ठिकाणी स्वतः ला ठेवून माघार न घेता लढायची तयारी असणारी आजची आधुनिक सावित्री दिसतें.

एक म्हणावेसे वाटते -

“दैवजात दुःखे भरता दोष ना कुणाचा
पराधीन आहे जगती पुत्र मानवाचा”

खरंच आपण सर्व त्याचीच लेकरे आहोत. आपण सगळ्यांनी एकमेकांना सांभाळून घेऊनच पुढे खंबीर पाऊल टाकायचे असते. सत्यवान सावित्री असा भेदभाव न करता आजच्या युगात सगळ्यांनीच एकमेकांना खंबीरपणे साथ देणे हे महत्त्वाचे आहे. तरच आपली लग्नसंस्था आणि संस्कृती ही जपली जाईल, टिकून राहील.

अशी ही आपली आधुनिक स्त्री आहे; जी स्वतःच्या साथीदाराबरोबरच उभी आहे.

***

केशवराजानी करून घेतलेली सेवा..

योगिनी देवधर, दापोली

श्री. निरंजन नीळकंठ दीक्षित यांचं मूळ गाव देवगड येथील पडेल तालुक्यातलं. आताचं वास्तव्य मुंबईत. यांच्या आईंचे वय वर्षे ८६ असून सुद्धा कोणताही आजार नव्हता व डायबेटिस ब्लड प्रेशर असे आताच्या काळातले कोणतेही शत्रू नव्हते. एकही औषधाची गोळीही घ्यायला लागत नव्हती. पण वृद्धापकाळाने गात्रं गळीत होत चालली होती. तब्येत मंदावली होती, फक्त पातळ पेज घेत होत्या. एवढ्या परिस्थितीतही त्या तितक्याच समाधानाने सांगत होत्या की माझ्या सगळ्या इच्छा पूर्ण झाल्या आहेत, तुम्ही वाईट वाटून घेऊ नका. डॉक्टरांनी सांगितलं होतं की दवाखान्यात आणून त्यांना आणखी त्रास होईल. कारण नसताना उगाच सुया टोचणं म्हणजे उगाच वेदना देण्यासारखं होईल. आणि तो काळही कोरोनाचा होता, त्यामुळे घरीच ठेवणं योग्य ठरलं.

अशा वेळी धार्मिक वृत्ती असणं किती छान आहे बघा. वे. मू. गोपाळ जोशी यांचा आणि दीक्षित काकांचा परिचय खूप जवळचा असल्याने, दीक्षित काकांनी विचारलं की ''आईसाठी काही धार्मिक कार्य करता येईल का?'' गुरुजींनी लगेच विचारलं की, ''तुमचा कुलस्वामी कोण?'' तर दीक्षित काका म्हणाले, ''केशवराज.'' हो ना, मग ''तिथे जाऊन त्याच्या चरणी ऋग्वेद पारायण करेन'' असा आपण एक संकल्प करू. त्यामुळे आईच्या वेदना कमी होण्यास मदत होईल. तो संकल्प असा होता की, निरंजन काकांचा कुलस्वामी म्हणजे आपल्या सगळ्यांचा 'केशवराज'. तिथे जाऊन ऋग्वेद संहिता पारायण तीन दिवसातच पूर्ण करायचं असा संकल्प केला आणि खरंच आजींना खूप त्रास सोसावा लागला नाही. पुढे काही दिवसातच त्यांच्या आईला देवाज्ञा झाली आणि त्यानंतर त्यांनी थोड्याच महिन्यात पारायण करायचं ठरवल.

ऋग्वेद पारायण म्हणजे १०५५२ एवढे मंत्र आहेत. हे सगळे मंत्र वे.मू. गोपाळ जोशी ह्यांचे पाठ आहेत. एवढंच नव्हे तर त्यांनी फक्त एका दिवसात एक पारायण पूर्ण केलेलं आहे. ते घनपाठी असून स्वतः वेदपाठशाळेमध्ये कित्येक मुलांना शिकवतात. एकाग्रता आणि वेदावर असलेली निष्ठा यातच समजून येते. उपाय तर होणारच, नव्हे नव्हे झालाच पाहिजे ह्याचीही खात्री ह्या साधनेमुळेच येते. धन्य ते वे. मू .गोपाळ जोशी. त्यांना खरंच मनापासून नमस्कार!

सेवा म्हटलं की तिच्यात सहजता येते आणि त्या सहजतेत आपण इतके समरस होतो की जणू भावनेचा पूर वाहून जातो. जेव्हा एखादी गोष्ट कधीतरी करूया असं म्हणलेलं असतं आणि ते प्रत्यक्ष जेव्हा करायचं ठरवतो, तेव्हा ठरविणारे आपण कोण? ठरविणारा तर तोच आहे. सगळ्या जगाचा परमेश्वर आपल्याकडून कर्म करून घेतोच. या चर्चेत श्रीरंग देवधर गुरुजी यांच्या असं लक्षात आलं की यापूर्वी ऋग्वेदी व यजुर्वेदी कोणतंही पारायण केशवराजाच्या मंदिरात झालेलं नाही. एवढे आपण केशवराज्याचे भक्त आहोत पण आपल्या कधी

मनात सुद्धा आलं नाही. परंतु देवाला हवं असतं ते तो कोणाच्या तरी माध्यमातून घडवून आणतो हे खरं आहे. पुढे सातत्याने घडावं अशासाठी हा दृष्टांत असावा असं मला वाटतं.

तर, वर उल्लेख झाल्याप्रमाणे निरंजन दीक्षित आणि श्रीरंग देवधर गुरुजी यांचा एकमेकांशी चांगला परिचय होताच. वैदिक पारायण करणारे वेदमूर्ती गोपाळ जोशी गुरुजी हे पुण्याचे होते. त्यांनीही एवढ्या पायऱ्या चढून जाऊन वेदपारायण करण्याचे कबूल केले. वेदमूर्ती गोपाळ गुरुजी व श्रीरंग गुरुजी हे दोघे मित्र असल्याकारणाने त्यांची राहण्याची व्यवस्था श्रीरंग देवधर गुरुजी यांच्या घरी केली होती. देवधर गुरुजींना या अशा कार्यक्रमांची खूप आवड. त्यामुळे त्यांनी यजमानांना सांगितलं की तुम्ही काही काळजी करू नका, हा कार्यक्रम छानच होईल. मी बाकीची सर्व व्यवस्था बघतो.

आदल्या दिवसापर्यंत श्रीरंग देवधर आणि यजमान यांचे फोन चालू होते. शेवटी तो दिवस उजाडला. गुरुजी, देवधर यांच्याकडे आदल्या दिवशीच राहायला आले होते. २३ जानेवारी २०२२ पारायणाचा पहिला दिवस होता. वेदमूर्ती गोपाळ गुरुजी व देवधर गुरुजी, शिवाय आणखी एका गुरुजींची व्यवस्था देवधर गुरुजींनी केलेली जेणेकरून पारायण चालू असताना कोणताही प्रसंग आला तर पारायणावरुन ऊठायला लागता कामा नये. त्यांचं नाव, निरंजन मुकादम गुरुजी. सकाळी ७ वाजता केशवराजला जायला बाहेर पडले. केशवराजाला पोहोचल्यावर नाश्ता केला. पारायण आटपायला खूप वेळ लागत होता, कारण तीन दिवसात पारायण करणे ही काही सोपी गोष्ट नव्हती. दुपारी जेवायला ३ वाजत असतं. कोणतही विघ्न न येता कार्यक्रम छान पद्धतीने पार पडला. तिसऱ्या दिवशी स्वतः यजमान निरंजन दीक्षित काका कार्यक्रमाच्या सांगतेला हजर होते. नैवेद्य पुरणपोळीचा होता. वेदमूर्ती गोपाळ गुरुजीही खूप खुष होते. पुन्हा पारायण करू या अशी इच्छा व्यक्त करून पुण्याच्या परतीच्या प्रवासाला लागले. दीक्षित काकांनाही खूप समाधान मिळालं. देवधर गुरुजींचीही खूप दिवसाची इच्छा होती की केशवराज्यास जाऊन यजुर्वेद संहिता पारायण करायचं. दीक्षित काकांच्या मुळे निदान ऋग्वेदी पारायणाचा योग जुळून आला. केशवराज महाराज की जय, वेदपुरुषाय नमः!

***

देवधर मंडळ – वाटचाल जाहिराती

आपले त्रैमासिक, 'वाटचाल' सर्व कुलबंधू भगिनींना नित्यनेमाने आपली प्रगतीची वाटचाल कळवित असते. हे त्रैमासिक रंगीत अधिकाधिक, वाचनीय आणि संग्राह्य होत आहे.

आता यात आपल्या उद्योग, व्यवसाय याची माहिती जाहिराती द्वारे देता येईल. यासाठी नाममात्र शुल्क आकारले जाईल. आपण यास भरभरून प्रतिसाद द्यावा ही विनंती.

✻ जाहिरातीचे दरपत्रक ✻

१/४ पान रुपये १००/-
१/२ पान रुपये २००/-
पूर्ण पान रुपये ४००/-
यात शुभेच्छा जाहिराती सुद्धा देता येतील.

www.deodharmandal1968.org
या आपल्या वेबसाईटला अवश्य भेट द्या

मंडळातर्फे देण्यात येणाऱ्या शैक्षणिक मदतीसंदर्भात

२०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षासाठी मंडळाच्या नियमाप्रमाणे गरजू /हुशार कुल विद्यार्थ्यांना (मुले व मुली) शैक्षणिक मदत देण्यात येईल.

अजूनही सर्वत्र असलेल्या कोरोना संकटामुळे अनेक ठिकाणी कुरियर, पोस्ट ऑफिसेस पूर्ण क्षमतेने सुरू नाहीत. त्यामुळे यंदाही अर्ज करताना दि. १५ ऑगस्ट २०२२ पूर्वी ते कोषाध्यक्ष अकल्पिता चिंतामणी देवधर यांना ई-मेल करावेत. अगदीच शक्य नसल्यासच व्हॉट्स ॲप वर पाठवावे. (व्हॉट्स ॲप वरील मेसेच चुकून उडविले जाण्याची शक्यता असते हे लक्षात घेता, ई-मेल वर पाठविलेलेच चांगले.) अर्ज पाठविल्यावर कृपया त्यांना दूरध्वनीवरून तसे सूचित करावे.

सदर अर्जात

१) विद्यार्थ्याचे नाव

२) गेल्या वर्षीचे गुणपत्रक (झेरॉक्स)

३) शैक्षणिक वर्षात शिक्षण घेत असलेल्या विद्यालयाचे/महाविद्यालयाचे/शिक्षण संस्थेचे मूळ बोनाफाईड सर्टिफिकेट

४) पालकांच्या उत्पन्नाचा दाखला अर्जासोबत जोडणे आवश्यक आहे.

अर्जात खालील सदरांसह आपली पूर्ण माहिती लिहावी.

* पालकाचे नाव, पत्ता (पिनकोड व टेलिफोन नंबर सह)
* विद्यार्थ्याचे पूर्ण नाव, पत्ता, जन्मदिनांक
* यंदा प्रवेश घेतलेली इयत्ता
* पालकाचे वार्षिक उत्पन्न
* पालकाच्या उत्पन्नाच्या दाखल्याऐवजी दोन स्थानिक प्रतिनिधींच्या किंवा दोन आजीव सभासदांच्या शिफरशी (घरातील अथवा नात्यातील आजीव सभासदांखेरीज)
* बँक खाते क्रमांक
* बँकेचे नाव व शाखेचे नाव
* पालकाची स्वाक्षरी
* दिनांक (अवश्य)

अशा तऱ्हेने परिपूर्ण अर्ज अकल्पिता देवधर यांच्याकडे पाठवावेत.

अपूर्ण अर्जांवर विचार केला जाणार नाही. काही तांत्रिक कारणाने (निकालास उशीर इ.) अर्ज पाठविण्यास उशीर होणार असेल तर आगाऊ कळविणे आवश्यक आहे. वरीलप्रमाणे सर्व माहिती एकत्रित न आल्यास मदत पाठविणे शक्य होणार नाही.

पत्ता : पूर्वा प्रमोद देवधर (सहकार्यवाह)
११/१२, सी, दुसरा मजला, झावबा वाडी, ठाकूरद्वार, मुंबई ४००००२
मोबाईल : ९८६९९३९०७२
Email. : purdeo.77@gmail.com

***

शब्दकोड्याची उत्तरे

आडवे शब्द :–

१) श्री गणेशा २) मनाचे श्लोक ७) माळ ८) सकाम ९) नस १०) चाकर १२) योजना १५) काव १६) क्षर १८) गीतकार २०)कट २१) कसा २२) मन २४) कासव २६) क्रमवार ३०) याक ३२) जावई ३३) समाचार ३६) बंदी ३८) मी ३९) सत्य ४०) बन

उभे शब्द :–

१)श्रीमान योगी २) गळ ३) शासन ४) मम ५) चेटूक ६)कष्ट १०) चावट ११) रक्षक १३) जत १४) नाका १५) काक १७) रसाळ १९) रम २३) नक्र २४) काया २५) सकस २७) मजा २८) बाव २९) रईस ३१) लोचा ३४) मास ३५) रक्षा ३६) बंब ३७) बिम

मंडळाच्या वार्षिक स्नेहसंमेलनाला उपस्थित कुलबंधु–भगिनी

यंदाच्या वार्षिक स्नेहसंमेलनात कुलबंधु-भगिनींचे पंचाहत्तरी अथवा विवाह सुवर्णमहोत्सवानिमित्त झालेल्या सत्कारांची क्षणचित्रे

जीवन गौरव पुरस्कार
स्वीकारताना
श्री. नरेश दीक्षित

वि. शं. देवधर स्मृति
गौरव पुरस्कार
स्वीकारताना
अदिती देवधर

कमलाबाई केशव
देवधर स्मृति गौरव
पुरस्कार
स्वीकारताना
श्री. संदीप देवधर

नलिनी देवधर
गौरव पुरस्कार
स्वीकारताना
सौ. अनुराधा दीक्षित

संपादक, मालक, मुद्रक व प्रकाशक श्री. वा. ना. देवधर यांचेसाठी आशिष देवधर यांनी साधना ऑफसेट,
भारताचार्य वैद्य चौक, कल्याण येथे छापून, वैद्य वाडा, टिळक चौक, कल्याण (प.) ४२१३०१ येथे प्रसिद्ध केले.